

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 8/343 | GODINA XXXIII | CIJENA 10 KN

KOLOVOZ 2014.

**REPORTAŽA
ŽUPA VRH**

Poštovani čitatelji Ladonje,

pri kraju mjeseca kolovoza, nakon Blagdana Uznesenja Marija, svake nas godine okuplja i poziva na razmišljanje spomen mučeničke smrti Miroslava Bulešića. Ove godine doživljavamo taj važan dan na poseban način jer ga se spominjemo prvi put nakon što je proglašen blaženim. To je i razlog što smo tome dali posebnu važnost u ovom broju Ladonje. Kada smo i prijašnjih godina obilježavali mučeničku smrt Miroslava Bulešića, činili smo to sa zahvalnošću za jedan hrabar i dosljedan primjer kršćanskoga života i svjedočenja. Ali smo i molili neka nam taj primjer bude poticaj da i mi u svom vremenu svjedočimo svoju vjeru po primjeru mladoga svećenika Miroslava. Vjerujem da bi bilo ove godine hvalevrijedno razmisliti i o tome koliko je sam čin velebne beatifikacije u pulskoj Areni imao utjecaja na nas. Bilo bi dobro vidjeti koliko je utjecao na život naše mjesne Crkve, možda i našega društva u kojemu živimo. Isto je tako važno, ako ne i važnije, koliko je utjecao na svako

ga od nas koji smo s ponosom doživjeli veličanstvene prizore proglašenja blaženim Miroslava Bulešića. Možda se čini kako je razdoblje od godinu dana prekratko da bismo o tome razmišljali, pa ipak vjerujem da je to dovoljno vremena za postavljanje toga pitanja. Bila bi šteta da sve to što smo prošle godine doživjeli, prepustimo samo lijepu sjećanju i lijepu doživljaju. Upravo radi toga i ove ćemo se godine spomenuti mučeničke smrti našega blaženika da bismo sebi i svojim bližnjima predočili ono najvažnije – a to je poruka da smo svi danas pozvani svjedočiti svoju vjeru živeći te iste vrijednosti zbog kojih je i za koje je Miroslav proglašen blaženim. I danas je isto tako potrebno hrabro i dosljedno živjeti vrijednosti kao što su poštjenje, pravednost, skromnost i jednostavnost, bez obzira što današnji svijet te vrednote baš i ne prepoznaje. Upravo zato mi kršćani moramo razvijati svijest odgovornosti i dosljednosti u svojoj vjeri jer nam je taj primjer ostavio blaženi Miroslav Bulešić. Mi danas živimo u vremenu u kome nastojimo sve sebi prilagoditi, pa tako i vjeru. Istine vjere ponekad tumačimo i živimo isključivo onako kako nama odgovara. Miroslav Bulešić, kao i mnogi koji su prije nas živjeli, nisu vrednote vjere

VILIM GRBAC

prilagođavali sebi, kako njima odgovara, već su sebe stavili u službu vjere, u Isusa Krista, svjedočeći vrednote koje iz toga proizlaze, pa i onda kada je to značilo poniženje, odbacivanje, trpljenje ili smrt. Taj je primjer za sve nas najveće bogatstvo i najveći dar koji nam trajno ostaje u nasljedstvo kao najvažnija poruka beatifikacije. Stoga iskoristimo i ovogodišnji spomen mučeništva na taj način da u svoj život unesemo više ljubavi, poštovanja i dobrote prema drugima, da razvijamo svijest opruštanja, pomirenja, posebno prema svojim bližnjima. Tada i ovogodišnji spomen smrti blaženoga Miroslava neće ostati samo na razini običaja i komemoracije, već će doprinijeti našem boljem i zrelijem kršćanskom životu. Radi svega toga, poštovani čitatelji, nadam se da ćemo se i ove godine uključiti na zahvalno hodočašće vjernika naše mjesne Crkve na Trsat. Lijepo je izraziti zahvalnost Bogu, zagovoru i primjeru Blažene Djevice Marije da smo imali tu milost doživjeti proglašenje blaženim Miroslava Bulešića. U svemu tome neka nas prati njegov zagovor i primjer.

Sveti Otac želi mir u Aziji

SEOUL Predsjednik Korejske biskupske konferencije biskup Peter Kang U-il u osrvu za Radio Vatikan na posjet pape Franje istaknuo je da je očito da Sveti Otac želi mir u Aziji i u svijetu. Od nas očekuje da budemo mirotvorci u ovoj podijeljenoj zemlji, podijeljenoj ideologijama, podijeljenoj takvim strašnim naoružanjem. Stoga mislim da je došao navijestiti vrijednost mira u ovom dijelu istočne Azije gdje postoje napetosti između Kine, Japana i Južne i Sjeverne Koreje, rekao je biskup, dodajući da je prema njegovu mišljenju Papa osjetio da je trenutak da se poduzmu hrabri napor ili hrabri koraci prema stvarnom miru. Biskup Kang U-il upozorio je i da je pitanje mira, pitanje pravde, tumačeci da se Južna Koreja suočava s brojnim problemima na društvenoj, gospodarskoj i drugim razinama. Zemlja je postigla visoku razinu gospodarskoga razvoja, ali je u porastu i broj onih koji sebe smatraju nižom klasom, koji se osjećaju ugroženima u svojim ljudskim pravima i ostvarivanju dostojanstvenog života, ističe biskup biskupije Cheju. Zato je za biskupa ključno pitanje kako se shvaća blagostanje društva jer ako postoje teške napetosti i tuga među ljudima u zemlji, ne može se ostvariti mir s drugim državama. Biskup Kang U-il u razgovoru je istaknuo i primjer koji je papa Franjo za svoga boravka Koreji dao tamošnjoj Crkvi ali i političkome vodstvu: Papa je u svojim susretima i nastupima bio otvoren prema svima bez pokazivanja bilo kakvoga autoritarnog stava. Biskup će, prema vlastitim riječima, uvijek pamtitи Papin zagrljaj nakon mise s mladima. Grljenje nije uobičajena gesta u Koreji, rekao je biskup Kang U-il, "ali to je bila istinska očinska gesta koju neću zaboraviti". (IKA)

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulskog biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika: Željko Mrak

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Ana Cvitan, Vilim Grbac, Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-863, ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić

Tisk/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Žiro račun: 2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

SWIFT ESBC HR 22

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: Početak šk. godine, Foto: David Ivić

U SREDIŠTU

✉ NIKOLA MLADINEO

Nastavljujući o Knjizi Postanka, prelazimo na pitanje o mjestu stvaranja. Gdje je počelo stvaranje? Postoji li neko središte, neki temelj od kojeg je sve započelo? Gdje je bio stvoren prvi čovjek Adam? Na kojem je mjestu na kugli zemaljskoj živio i umro? Vidjet ćemo kako se iza ovih naizgled banalnih pitanja krije duboka teologija o Središtu svijeta ili o mjestu iznad svakog mjesta na Zemlji ili, jednostavnije rečeno, o samom Mjestu kao takvom.

Prema Knjizi Postanka Bog je treći dan stvaranja naredio vodama da se skupe "na jedno mjesto" (Post 1,9) te se pojavljuje kopno koje izranja iz voda. Prema drevnoj kozmologiji pojавu kopna omogućio je jedan veliki kamen kojim je Bog zatvorio izvor bezdana. Taj veliki kamen nalazi se u središtu zemlje čiji je on i temelj, zato se na hebrejskom naziva: *even ha-šetiya* – "Temeljni kamen". Na tom mjestu stvoren je Adam iz praha uzetog s četiriju strana svijeta. Tu je i živio u Edenskom vrtu koji je Bog posadio. Na tom su istom mjestu Kajin i Abel primijeli svatko svoju žrtvu te je i Abel bio ubijen. Na svom kraju i dugovječni je Adam bio pokopan na istom mjestu gdje je bio i stvoren da bi se prah vratio odakle je bio uzet, prema riječi koju mu je Bog uputio nakon prvog grijeha.

Nakon potopa Noa će na istom mjestu prinijeti žrtvu Bogu i sklopiti savez, a mnogo vjekova kasnije, na tom je mjestu Abraham trebao žrtvovati Izaka. Prema židovskoj predaji, tu je također i Jakov

zaspaо te usnuo san o nebeskim ljestvama. U vrijeme izraelskog kraljevstva to mjesto pripada Arauni Jebusejcу te će ga David otkupiti kako bi na njemu sagradio žrtvenik Gospodinu budući da je Jeruzalem bio pošteđen kuge. Kada je Salomon izgradio Hram, ovo mjesto, središte Zemlje, njezin temeljni kamen, Židovi su častili u srcu Svetišta kao što sažimlju sljedeći stihovi: "Kao što je pupak u središtu ljudskog tijela, tako je zemlja izraelska pupak svijeta, smještena u samom središtu svijeta, a Jeruzalem je u središtu zemlje izraelske, a Svetište je u središtu Jeruzalema, a Svetinja nad svetnjama je u središtu Svetišta, a Kovčeg Saveza je u središtu Svetinje nad Svetnjama, a Temeljni kamen je pred njom jer na njemu je svijet utemeljen." (*Midraš Tanhuma*) Da bi ukazalo na jedinstvenost ovog mjeseta, Sveti pismo često kada govori o Jeruzalemu ili o Hramu, jednostavno samo kaže Mjesto. Židovska je kozmologija potom točno iznad mjeseta Hrama smještala također i središte neba, Božje Prijestolje, pravi Hram na nebū. Jeruzalem tako dobiva dvostruku središnju dimenziju, zemaljsku i nebesku.

Ne možemo razumjeti punu snagu ovih tumačenja bez velikog preokreta koji donosi Novi zavjet. Dok su židovske predaje smještale središte svijeta u Svetinju nad svetnjama u Hramu, prva će kršćanska zajednica prepoznati stijenu Golgotu kao Mjesto izabrano od Boga, prema riječima proroka Izajie: "Evo, postavljam na Sion kamen odabran, dragocjen kamen ugaoni, temeljni" (Iz 28,16) i Psalma: "Kamen što ga odbaciše graditelji postade kamen zaglavni" (Ps 118,22). Ovo skriveno naznačuju

svi evanđelisti kada kažu da dovedoše Isusa "na mjesto zvano Golgota". Ako ovdje riječ "mjesto" napišemo velikim "M", onda riječ Golgota odlazi u drugi plan, a u prvi plan dolazi činjenica da je Isus nosio križ sve do samog Mjesta na kojem je sve počelo, gdje je prvi čovjek bio stvoren, sagriješio i zbog grijeha postao podložan smrti te gdje je Bog u više navrata očevima i prorocima navijestio dolazak Spasitelja.

Tako Golgota postaje središte svijeta, temeljni kamen novoga stvaranja, mjesto otkupljenja starog Adama i nastanka novog. Na mnogim ikonama raspeća ispod križa se, naime, nalazi lubanja koja predstavlja Adamov grob po kojem teče otkupiteljska krv Isusa Krista. Krist je i novi Abel jer je nevin ubijen od svoje braće, i novi Izak jer se dragovoljno prinio i stekao sveopći blagoslov, i novi Hram u kojem prebiva Duh Božji i po kojem zadobivamo oproštenje grijeha. Možemo nadodati da se, prema Ivanovu evanđelju, odmah posred Golgotu nalazio i vrt, koji podsjeća na Edenski vrt iz kojeg je prvi Adam bio istjeran, a novi sada ulazi da bude položen u grob, ali i da uskrsne otvorivši put k stablu života. I da se vratimo još na veliki izvor s početka, ispod Temeljnog kamena: i on treba provrijeti u dane Mesije, kako su predviđeli proroci, s desne strane Hrama, te će njegova voda donijeti život cijelom svijetu. Ovo se proročanstvo ispunilo u Isusu kad mu je raspetom na Golgoti kopljem proboden desni bok iz kojeg je istekla krv i voda. Dakle, svaka se riječ Pisma doista ispunila u Isusu Kristu.

TIPOLOGIJA OBRAĆENJA - 2. dio

LUKA PRANJIĆ

“Širina obraćenja”

Pod pojmom “širina obraćenja” podrazumijevamo prihvaćanje u vjeri ili promjenu situacijsko- socijalnog konteksta kojim je netko, prije nego što je upoznao ljubav Božju, bio obilježen. Možemo reći i ovako: “širina obraćenja” označava providnosni utjecaj zamršenih životnih, odnosno, društvenih okolnosti na osobu koja napislostku postaje “bogotražitelj”. U konačnici, “širinu obraćenja” najbolje možemo definirati kao put pojedinca od njegova osobnog “Egipa” do slobode.

Ni za koga nikad nije kasno!

Ova tvrdnja ponajviše može utješiti sve one roditelje koji su rastuženi činjenicom da su im djeca daleko od Boga i Crkve. Dopustimo Bogu da čudesno djeluje! Sjetimo se svetog Augustina čiji je život bio “preslika” načina života dobrog dijela današnje mlađeži. Majku Moniku smatrao je dosadnom i zaostalom; on je, kao pametan i školovan čovjek, najbolje znao što je dobro za njegov život. Živio je u “divljim brakovima”, nije se htio ni “vezati” ni “obvezati”. Prošao je sve moguće heretičke sljedbe onoga vremena, rekli bismo danas – eksperimentirao je egzotičnim duhovnostima. Opijao se po Rimu, imao izvanbračno dijete, sve je

podredio svojoj karijeri i uspjehu. No, Bog je čitavo vrijeme negdje “spremao” suze i molitve njegove majke i nije dopustio da propadne sin tolikih suza i molitvi.

Ponekad je put prema propasti početak puta prema Bogu

Bog čovjeku ponekad dopušta da se on od Njega udalji da bi Ga onda jednom s većom čežnjom tražio, da bi više za Njim žudio. Mnoge životne “nedače” mogu pomoći ljudima da iskreno počnu Boga tražiti. Blago onome koji se “od majčina krila” drži Boga i Crkve, ali takvome, ako ne raste u vjeri, često prijeti opasnost da njegova vjera ostane djetinjasta, pravopričesnička. Većina ljudi ima potrebu iskusiti udaljenost da bi osjetili blizinu, ropstvo da bi doživjeli oslobođenje, nemoć da bi osjetili svemoć, prazninu da bi osjetili puninu, besmisao da bi upoznali smisao, ružnou grijeha da bi osjetili ljepotu milosti, teret da bi osjetili olakšanje. Mnogi moraju biti “izgubljeni” da bi bili “pronađeni” od Boga, “mrtvi” da bi bili oživljeni...

Presudna uloga kršćanske zajednice u prihvaćanju neofita (novoobraćenika)

Na nama, “starim” kršćanima, leži velika odgovornost oko nečijeg “sretnog” ulaska

u Crkvu i ostanka u njoj. Upravo mi ponkad možemo biti najveća prepreka Bogu da uspješno dovrši milosno djelo koje je u nekome započeo. Baš mi možemo spriječiti “bogotražitelja” da postane “bogonalačač”. Činjenica jest da neofiti imaju nekonvencionalno ponašanje, ne poznaju crkveni “bonton”, a što je najgore, znaju biti jako naporni. Tada i mi, ogorčeni, najradije upućujemo Isusu one iste riječi koje su mu uputili učenici kad ih je “proganjala” žena Kanaanka: “Otpusti je, posalji ju kući, vidiš da više za nama!” Reći ćete da sam pogriješio, budući da u Evandjelu piše “usliši je”, “udovolji joj”, a ne “posalji je kući”? Nažalost, nisam. Imamo loš prijevod. Izvorni grčki tekst glasi: ἀπόλυσον αὐτήν (apolyson auten), a znači: “Otpusti je, neka ode!”

Dakle, budimo strpljivi i radite moli-mo Gospodina da uđovolji našoj “mladoj” braći i sestrama, nego da ih otjera i udalji od nas. Ne zaboravimo da su učenici na kraju bili posramljeni vjerom Kanaanke. A što se tiče ponašanja novoobraćenika, njihova “uznemirujućeg” zanosa i dodijavanja... polako, naučit će već oni od nas, starih farizeja, oprostite, vjernika. Ispričavam se, omaknulo mi se.

BOLEST KARIJERIZMA

 JOSIP GRBAC

Sveti Otac, papa Franjo, ne prestaje nas iznenađivati. Ovoga se puta dotačkuo teme od koje mnogi bježe, pogotovo ljudi na visokim pozicijama, kako u društvu, tako i u Crkvi. "Karijerizam je poput gube", istaknuo je papa Franjo primivši u audijenciju zajednicu Papinske crkvene akademije, odnosno ustanove u kojoj se obrazuju svećenici – budući djelatnici u diplomatskoj službi Svete Stolice. Tako oštare riječi očito nisu bile namijenjene samo budućim crkvenim diplomatom, nego svim djelatnicima u Crkvi, svećenicima, biskupima, ali i laicima. Pogotovo stoga jer to nije jedini slučaj u posljednje vrijeme da Papa govorio o štetnosti karijerizma, pohlepe i želje za vlašću kao o fenomenima koji nikako ne ulaze u crkveno djelovanje i kojih bi se svaki crkveni djelatnik trebao osloboediti.

Karijerizam kao robovanje

Prvi je razlog zbog kojeg bilo kakav oblik karijerizma ili pretjerane težnje za obnaranjem nekih važnih funkcija u Crkvi nije spojiv s temeljnim zadatcima Crkve u tome što karijerizam ne dopušta unutarnju slobodu čovjeka, pogotovo crkvenog djelatnika. A jedino sloboda omogućava uviđanje prioriteta Crkve i crkvenih djelatnika. Drugim riječima, kada netko žarko stremi stvaranju vlastite karijere, sposoban je tome žrtvovati čak i najviše ciljeve Crkve, kao što je navještaj Evandela. Usporedba je karijerizma s gubom jasna. Guba kao bolest upravo je sinonim robovanja. Čovjek zaražen gubom nije imao nikakav kontakt sa zajednicom, sav usredotočen na vlastitu neizlječivu bolest postao je nesposoban razlikovati vrijednosti, zbog eventualnog ozdravljenja bio je spremam sve žrtvovati. I što je najgore, kao što je guba bila neizlječiva bolest, i karijerizam na duge staze

može postati poput bolesti koje se nemoguće riješiti.

Zvanje ili zanimanje?

Drugi je razlog u tome što biti djelatnik Crkve nikada ne smije postati zanimanje. Nekada se u teološkom smislu jasno razlikovalo što je to „vocatio“ ili poziv, a što zanimanje ili zanat. Neke se djelatnosti nikada ne smiju svesti samo na zanimanje. To je u prvom redu svećenička djelatnost, ali i sve one koje imaju kao izravan cilj duhovnu ili tjelesnu dobrobit ljudi, poput liječnika ili učitelja. Pogotovo u ovim zanimanjima karijerizam nema mjesta jer postoji izravna opasnost da zbog nečije težnje za stvaranjem karijere strada sam čovjek, u duhovnom ili tjelesnom smislu riječi. Pitanje je koliki su liječnici i učitelji danas toga svjesni. Vjerujem da ih još uvijek ima mnogo, iako se ta svijest pomalo gubi zbog njihova sustavnog omalovažavanja od strane politike i raznih drugih čimbenika. Biti svjestan da netko vrši zvanje, a ne zanimanje, nije stvar teorije, nego prakse. To znači sasvim specifičan stil života i djelovanja, nosi sa sobom visoku dozu požrtvovnosti i čovjekoljublja. Misli li možda Papa da se u tom smislu mnogo toga izgubilo i u Crkvi, i kod svećenika i biskupa?

Svećenik i Samaritanac

Nameće se logično pitanje: zašto se Papa dotaknuo ove teme, i to na tako drastičan način? Teško je to doznati. No, kao odgovor na ovo pitanje možemo se poslužiti jednim drugim događajem koji je meni, a vjerujem ne samo meni, ostao u sjećanju. Naime, jednom je pokojni profesor Kresina svećenicima govorio o evandeoskoj priči o milosrdnom Samaritancu. Pokraj izranjena čovjeka prolaze levit i svećenik te ga zaobilaze. Prolazi i neznanac i pomaže mu. Zaključak profesora Kresine bio je jasan: nadajmo se da se ova priča stvarno dogodila jer onda možemo utvrditi da je

taj bezosjećajni svećenik bio pojedinac koji ne predstavlja sve svećenike, nego se baš ovakav svećenik slučajno ovdje našao. No, ako se ova priča nije stvarno dogodila pa je Krist ove likove koristio u simboličkom smislu, ako je namjerno spomenuo baš svećenika i levita, obojicu vjerskih djelatnika, to bi značilo da je, možda poput pape Franje, osjetio potrebu upravo svećenicima i ostalim crkvenim djelatnicima skrenuti pozornost na neke prioritete koje su oni, zbog karijerizma ili nekih drugih razloga, pomalo zaboravili ili, možda i nesvesno, stavili u drugi plan.

Karijerizam i planinarstvo

Taj se govor može primijeniti i na politiku. I to je zapravo zvanje, „vocatio“, a ne zanat ili zanimanje. U ovom ispolitiziranom svijetu i društvu u kojem živimo mnoge ljudske subbine i dobrobit mnogih ljudi ovisi o tome kako političari doživljavaju svoj posao. I u tom političkom kontekstu karijerizam stvara ljudske žrtve. Kada političar donosi odluke prema naputcima vlastite stranke ili nekih drugih lobija, iako po savjeti zna da to nije za opće dobro većine ljudi, kao što je to često slučaj u Hrvatskoj, to je čist karijerizam. Ako sjeda u fotelju odgovorne funkcije, a zna da za taj posao nije sposoban, što je također čest slučaj u Hrvatskoj, i to je pravi karijerizam. I dokle bismo tako mogli nabrajati? „Ako vam se sviđa penjati, onda idite na sjever i bavite se alpinizmom, što je zdravije“, ironično je preporučio papa Franjo karijeristima i naglasio: „Nemojte dolaziti u Crkvu penjati se!“ Ako to svakako vrijedi za Crkvu, što je s drugim segmentima društva i države? Doslovna primjena ove Papine lekcije prouzročila bi prenapučenost naših planina planinarima i svakojakim penjačima. No, tako bi, osim na planinama, bilo puno više čistog zraka i u podnožju planina. Tako bismo, uz manje karijerizma, svi mi bili puno zdraviji. U duši i tijelu.

VRH ŽUPA UZNESENJA MARIJINA

PRIPREMILI I UREDILI: ŽELJKO MRAK I
VLČ. IVAN ŠTOKOVIĆ

Uprelijepom sjevernom dijelu Istre smjestila se župa Vrh. Premda nevelika, njezina povijest seže u daljku prošlost. Iz jednog arhivskog podatka doznajemo da je Sv. Marija u Vrhu bila posvećena 1231. g., a to znači da crkva u Vrhu broji najmanje 783 godine. Crkva je tada bila mnogo manja, a današnji oblik dobiva proširenjem u XVII. stoljeću. Osim župne crkve Uznesenja Marijina postoje crkve sv. Antuna Opata u Vrhu, sv. Jelene u Marčenegli te sv. Petra u Marčenegli gdje je nekad bio pavlinski samostan.

Akademik Branko Fučić ovako opisuje župnu crkvu: *Crkva u Vrhu važan je spomenik i po svom kulturno-historijskom inventaru. U njoj je trajno izložena kameni kustodija, djelo domaćeg klesara-najvca majstora Benka iz Sočerge iz godine 1463., ukrašena reljefima sa figuralikom. Podaci o majstoru i vremenu izradbe ukljesani su glagoljskim natpisom, glagoljicom, tim našim nacionalnim pismom, kojim su se vjekovima služili popovi-glagoljaši u Vrhu. Ukle-*

san je i datum 1552. na bazi kamene posude za blagoslovljenu vodu. Marijina crkva u Vrhu prvorazredni je istarski, nacionalni umjetničko historijski spomenik svojom starinom, svojom arhitekturom te estetskom

vrijednošću i dokumentarnom važnošću svoga inventara. (župni arhiv u Vrhu)

Župa u brojkama

Sadašnja župa Uznesenja Marijina broji 510 žitelja (početkom 20. stoljeća imala je

REPORTAŽA

preko 1000 žitelja). Premda nema nekog masovnog iseljavanja, ipak iz godine u godinu ima sve manje stanovnika. Neki su otišli za poslom, poneki se oženili pa otišli. U 2013. u župi nije bilo nijednog vjenčanja, no bilo je sedam krštenja. Isto tako u povijesti župe nije se dogodilo da su, hvala Bogu, bila samo dva sprovoda tijekom cijele godine. U prošloj godini sv. krizmi pristupilo je 16 krizmanika (7. i 8. razred), ali već sljedeća bit će mnogo siromašnija. Ove godine bilo je pet prvpričesnika (2. i 3. razred).

Nedjeljne i blagdanske mise

U župi se redovito održava služba Božja nedjeljom i blagdanima te četiri puta radnim danom jer župnik ima obaveze prema župi Draguć i Račicama. Na nedjeljnim i blagdanskim misama sudjeluje redovito 120 župljana, a o Božiću i Uskrsu dođe i dvostruko više. Župa ima vrlo kvalitetan pjevački zbor kojemu se u molitvi i pjesmi pridružuju mnogi iz puka te je svaka nedjeljna i blagdanska misa raspjevana. Sjajni odrasli čitači i sedam ministranata čine sv. misu još svečanijom. Ministranti redovito sudjeluju na ministrantskim susretima i izletima. Nakon misnog slavlja narod se zadržava neko vrijeme pred crkvom u lijepu druženju, a ministrante, kao i svu ostalu djecu, počastimo „lizaljkama“, a ljeti sladoledom. Stječe se ugodan dojam: *Ovaj narod ima blagdan!* U nekim prilikama „dogodi se“ prigodan domjenak. Četveroglasni mješoviti pjevački zbor istaknuo se na svim susretima crkvenih zborova Buzetskog i Pićanskog dekanata, a za Božić već tradicionalni koncert sastavni je dio božićnog slavlja. Nastavlja se djelo koje je započeo prijašnji župnik Mario Žmak.

Svete mise radnim danom skromno su posjećene. Sakramentalni, euharistijski život nedjeljom i blagdanom puno je bogatiji te sv. pričesti pristupa i 50-ak sudionika misnog slavlja. O Božiću i Uskrsu organizira se pokorničko slavlje svih svećenika Dekanata. Tom prilikom i drugih dana pred blagdanom ispovjedi se oko 150 župljana. Župnik Ivan Štoković na raspolaganju je za sv. ispovijedi subotom uvečer, ali i svaki dan prije i nakon sv. mize.

Životni standard

Životni standard župljana poprilično je solidan. Službeno nezaposlenih vrlo je malo. Uz zaposlenje, najvećim dijelom u Buzetu, dodatno rade u poljima. Lijepo je vidjeti velike površine pod vinogradima i ostatim poljoprivrednim kulturama. Može se utvrditi da u župi gotovo i nema „socijalnih slučajeva“, odnosno materijalno ugroženih. Župa sudjeluje u svim karitativnim aktivnostima.

REPORTAŽA

**JOŠ JE BILO
ZANIMLJIVIJE VIDJETI
PRAZNE PLINSKE BOCE
VANI, PRED KUĆOM,
NA CESTI, A NA BOCI
ŠTIPALJKOM PRIČVRŠĆEN
NOVAC. LJUDI POŠLI ZA
SVOJIM POSLOM. DOLAZI
KAMIONCIN, UZIMA
PRAZNE BOCE I NOVAC I
OSTAVLJA PUNE BOCE. PO
CESTI MNOGI PROLAZNICI,
A I ŠKOLSKA I DRUGA
DJECA PROLAZE. NITKO
TO NE DIRA. ZA MNOGE
PO MNOGIM MJESTIMA,
A POGOTOVU U
GRADOVIMA, TO IZGLEDA
KAO PRAVA BAJKA.**

U pjevački zbor uključeno je desetak mlađih. Na velebnom skupu hrvatske katoličke mlađeži u Dubrovniku sudjelovalo je njih devet. U mjestu djeluje osmoletka s malim brojem učenika (35) i za sve učenike održava se župni vjerouauk.

Riječ župnika

Otkad sam imenovan župnikom Vrha prije 18 godina, zavolio sam ovaj predivan kraj, ali i sav Božji puk. Čim sam stigao ovamo, zadivila me jedna „sitnica“ koja puno

govori. Pred Vrhom, uz cestu, nalazilo se malo drveno postolje i na njemu posude za mlijeko. Sastavim normalno za ovaj narod, vrijedni radnici i poljodjelci, idući izjutra na posao, ostavljali su posude s mlijekom, kasnije bi prošla cisterna i pokupila mlijeko i ostavila prazne posude. To je trajalo godinama. Kakva divota! Još je bilo zanimljivije vidjeti prazne plinske boce vani, pred kućom, na cesti, a na boci štipaljkom pričvršćen novac. Ljudi pošli za svojim

poslom. Dolazi *kamioncin*, uzima prazne boce i novac i ostavlja pune boce. Po cesti mnogi prolaznici, a i školska i druga dječa prolaze. Nitko to ne dira. Za mnoge po mnogim mjestima, a pogotovo u gradovima, to izgleda kao prava bajka.

U ovakvom divnom kraju, kako bi rekao već spomenuti akademik Branko Fučić, koji je jedino Bog mogao stvoriti, živi i danas mnogo dobrih, marljivih, radišnih i poštenih ljudi. Prigodom obilježavanja moje Zlatne mise 2012. godine u „Ladonji“ osvanuo je naslov „Lijepo je biti župnik na Vruhu“. To bih mogao potvrditi i danas. Ipak, neprimjetno su pristigle i „mirovinske godine“, ali poput starozavjetnog psalmista Gospodinu će svirati i pjevati dok me bude! Molimo stoga Gospodara žetve da uskoče nove mlade snage na njivu Gospodnju po zagovoru našeg mučenika bl. Miroslava Bulešića!

PROSLAVLJEN BLAGDAN

Gospe od Andela

PAZIN U subotu 2. kolovoza 2014., povodom blagdana Gospe od Andela, u pazinskom franjevačkom samostanu Pohodenja BDM, hodočasničku misu, popularno poznatu kao „Rim“, predvodio je mons. Dražen Kutleša, porečki i pulski biskup. Toga se dana uobičajeno održava procesija po perivoju samostana i misa na otvorenom, no zbog obilnih kiša koje su prethodnih dana oštetile dijelove šetnica ove je godine cjelokupni program održan u samostanskoj crkvi Pohodenja BDM. Uz Biskupa je koncelebrirao pazinski dekan, preč. Mladen Matika, gvardijan samostana o. Alfonso Orlić te petnaestak svećenika iz župa šireg pazinskog područja. Već od ranog jutra više je svećenika bilo na raspolaganju za ispovijed, koja je jedan od uvjeta za porcijunkulski oprost. Uvodni pozdrav hodočasniciima

izrekao je p. Orlić koji je prije mise predvodio litanije i molitve pored kipa Gospe od Andela. Nakon uvodne napomene o jedinstvenoj ulozi majke u životu svakoga čovjeka te o radikalnom obraćenju sv. Franje kojeg se danas spominjemo, Biskup je u prigodnoj homiliji stavio naglasak na pitanje: „Što bi Blažena Djevica Marija, Gospa od Andela, poručila nama danas?“. U prvom redu, čovjeku danas nedostaje radosti. Pod utjecajem političke i ekonomске situacije te slijedom neprestane brige za materijalno čovjek zaboravlja da su najveće vrijednosti u onom nematerijalnom, one vječne, neprolazne vrednote. Dobrota, poštjenje, ljubav, vjernost, sve su to neprolazne vrednote koje se ne mogu kupiti i toga moramo ponovno postati svjesni danas kada se sve nekako nastoji staviti u kalup cijene i materijalne vrijed-

nosti, naglasio je Biskup. Poziv Blažene Djevice Marije upućen je svim ljudima da nije dovoljno samo čuvati se grijeha i obdržavati zapovijedi vjerske prakse, već je nadasve potrebno vjeru potkrijepiti djelotvornim ufanjem, a ljubav izraziti na djelu. Mi slavimo svece upravo zato jer su imali snage postupiti upravo suprotno od onoga kako mi činimo. Mi nemamo moći utjecati ni na svoj dolazak na svijet, ni na smrt, ali smo zato odgovorni za svoje svakidašnje postupke i izbore koje činimo, pa i materijalna dobra povjerena su nam kako bismo mogli pomagati bližnjemu. Upravo tu trebamo pokazati kako se znamo i hoćemo opredijeliti za te neprolazne vrednote jer po tome će nam biti suđeno, zaključio je Biskup. (G. K.)

Zlatna misa u znaku glazbe

Preč. Rudi Koraca proslavio 50. obljetnicu svećeništva u rodnoj župi Motovunski Novaki i u Umagu

Vlč. Rudi Koraca rođen je 26.12.1940. u obitelji Antuna i Marije, r. Sinčić, s još osmoro braće i sestara. Osnovnu školu u rodnom mjestu pohađao je do 1950. kada odlazi u pazinsko sjemenište. Studij teologije u Pazinu završio je 1964. godine. Za svećenika je zaređen u Pazinu 25. 7. 1964. godine po rukama biskupa Dragutina Nežića, a mlađu misu proslavio je u svojoj rodnoj župi Motovunski Novaki 9. 8. iste godine. Prva župa koja mu je dodijeljena bila je župa Juršići, a odmah zatim, pa sve do 1967., bio je prefekt studija u pazinskom sjemeništu, gdje je mnoge naučio pjevati i svirati. Među njegovim je učenicima tada bio i sadašnji zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. Godine 1967. preuzima župu Bale gdje ostaje do 2002. godine. Od tada je župnik umaške Župe sv. Peregrina mučenika. Od 1998. godine na čelu je dijecezanskog Vijeća za liturgiju i crkvenu glazbu, čemu se posvećuje svim svojim snagama. Osmislio je i pokrenuo smotre župnih zborova po dekanatima i zdušno se trudi pomoći i poticati osnivanje župnih zborova te podizanje kvalitete crkvenog pjevanja diljem župa Porečke i Pulske biskupije, organizacijom seminara za zborovođe i orguljaše te drugim sličnim glazbenim projektima. S obzirom da je niz godina predavao i vjeronauk u školama na području župa gdje je službovao, realizirao je i izdao i jedan priručnik za vjeronauk za učenike 3. razreda srednje škole. Urednik je i pjesmarice „Tebe Boga hvalimo“.

MOTOVUNSKI NOVAKI, UMAG U nedjelju 10. kolovoza 2014., preč. Rudi Koraca, župnik u Umagu proslavio je 50. obljetnicu svoje svećeničke službe. Svečanom misnom slavlju u župnoj crkvi sv. Marine koncelebriralo je desetak svećenika, slavljenikovih prijatelja i suradnika. Prigodnu homiliju na temu svećeničke službe te predstavljajući osobnosti djelovanja i životopis slavljenika, izrekao je p. Job Mikolić, župnik župe Pazinski Novaki.

Propovjednik je naglasio da biti svećenik znači biti u Isusovoj službi. Svećeništvo je žrtva koja se prinosi u euharistijskoj službi, rekao je p. Job, ali svećenička

je služba jednako tako i htjeti osobno se žrtvovati za dobrobit čovjeka, bližnjega u potrebi. Svečarov je poziv, da bi se ostvario i održao, morao proći i kušnje, posebno one zbog biranja svećeničkog poziva u vrijeme komunizma, kao primjerice, činjenicu da je obitelj i župa slavila mlađu misu njegova starijeg brata Irenka, ali bez mladomisnika koji je bio u zatvoru. No, sve to nije obeshrabriло vlč. Rudiju, naglasio je p. Job.

Nakon mise slavljeniku se čestitkama obratio generalni vikar Biskupije mons. Vilim Grbac te mu svečano uručio prigodnu plaketu kao znak zahvalnosti za pola stoljeća njegove svećeničke službe. Zahvalama za pomoć u organizaciji proslave

okupljenima se obratio župnik domaćin vlč. Josip Peteh. Čestitke uime rođne župe Motovunski Novaki, uz prigodan poklon, izrekla je voditeljica zbora Marina Srdoč. Nakon čestitki sadašnjih svečarova župljana iz Umaga uslijedile su dvije glazbene izvedbe, pranečak i pranečakinja su izvedbom klasičnih kompozicija na harmonici i gitari pokazali da je glazbeni dar koji je obilježio život slavljenika, prisutan i u većem dijelu obitelji. U nastavku je moderator prigodnog programa, slavljenikov brat Josip, čestitavši uime obitelji, iznio osobna sjećanja na niz zajedničkih trenutaka tijekom života, od slavljenikove odluke odlaska u sjemenište u ranoj mladosti, preko godina školovanja, sve do različitih detalja sa župa kojima je upravljao. Brat je na kraju, uz instrumentalnu pratnju svoje kćeri Hijacinte, otpjevao svečaru u čast, Händelovu skladbu „O mio Signor“. Na kraju se prigodnim riječima zahvale svima obratio sam slavljenik. S posebnom se zahvalnošću prisjetio dragih pokojnika, roditelja, pokojnog brata svećenika Irenka i šogorice, koji su mu, kako je rekao, i za života i sada iz Vječnosti, potpora i oslonac za ustrajanje u svome životnom odabiru. Obraćajući se svojoj braći i sestrama, Alfredu, Marti, Giovaninu, Bepu, Zdenki, Mileni i Ani, vlč. Rudi je napose naglasio kako mu je njihova međusobna sloga, ljubav i poštovanje najveće bogatstvo i najveća nagrada. Svečar je svoje obraćanje završio upravo onako kao je njemu na poseban način svojstveno, sjeo je za klavijaturu te

odsvirao pratnju za solističku izvedbu Mozartove pjesme „Laudate Dominum“ koju je veličanstveno izvela solistica Karmen Kraljević.

Mala župa Motovunski Novaki broji oko 860 duša, no može se pohvaliti činjenicom da je u posljednjih 70-ak godina dala 10 svećenika, od kojih su petorica još živi, istaknuo je slavljenikov brat Josip u predstavljanju njihova rodnog sela.

Pedeset godina oranja njive Gospodnje

U nedjelju 17. kolovoza, vlc. Rudi Koraca proslavio je zlatni svećenički jubilej sa svojim župljanima, priateljima i suradnicima u umaškoj župnoj crkvi Uznesenja BDM. U euharistijskom slavlju koncelebrirali su svećenici iz obližnjih župa, a prigodnu homiliju izrekao je vlc. dr. sc. Josip Grbac.

Pedeset godina oranja njive Gospodnje: „Je li to puno ili malo?“ zapitao se Propovjednik na početku homilije. Malo je ako bi netko sebi umislio da će u pola stoljeća uspjeti iz te njive stvoriti zemaljski vrt u kojem će rasti samo prekrasno cvijeće, ili sebi umisli da će u 50 godina uspjeti ljudima pokazati svu veličinu, dobrotu i ljubav Božju. Ali je s druge strane tih 50 godina jako puno ako je netko u taj zadatak uložio smisao vlastitoga života i djelovanja, rekao je dr. Grbac. Prosudbu o tome je li tih 50 godina puno ili malo mogu djelomice donijeti ljudi koji su izrasli na toj njivi Gospodnjoj, no konačnu prosudbu donosi samo Svevišnji koji je vlc. Rudija i pozvao i upregnuo u vlastiti plug. No, svećenički poziv ne pada s neba, ne postoje jasni znakovni poziva, a Bog se pretežito služi drugim ljudima koji taj poziv potaknu, i budu posrednici zahvaljujući kojima poziv sazrije, istaknuo je Propovjednik te spomenuo

obitelj i druge osobe koje su imale udjela u sazrijevanju don Rudijeva poziva. Jedna od ključnih značajki svećeništva jest da čovjek to ne smije doživljavati kao posao, kao zanat, svećenik mora svoj rad shvatiti kao poziv, „vocatio“, i znati da brazde na toj njivi usmjerava zajedno s ljudima i s Bogom, na često nerazumljiv način, jer i Bog i ljudi su nepredvidljivi. Da bi čovjek mogao uživati u Bogu, mora ne samo razumski nego i emocionalno osjetiti Boga. Osjetiti uživanje i radost u svemu onome što Crkva nudi kako bi ljudima približila Boga, a upravo je to pokušavao činiti don Rudi tijekom svih pet desetljeća rada na njivi Gospodnjoj. A on je koristeći talent koji mu je Bog podario to nastojao učiniti najviše glazbom. Propovjednik se zatim osvrnuo na krizu koju svećeništvo danas proživjava, a razlog tome nalazi se u činjenici da moderan mlađi čovjek ne uživa u Bogu i Njegovoj blizini, već vjeruje uglavnom u „korisnog“ Boga koji „služi“ za obavljanje sakramenata. Zato nas posebno danas raduju ovakve visoke obljetnice koje pokazuju da se sjenice u Božjoj blizini mogu graditi ne samo na Brdu Preobraženja nego i u ovom našem križom prožetom svijetu. Kada netko osjeti ljepotu prebivanja u Božjoj blizini, nijedna mu žrtva nije preteška. To svojim životom i žrtvom dokazuje bl. Miroslav Bulešić, ali i mnogi drugi koji daleko od svjetla pozornice, tijekom desetljeća svećeničke službe pokazuju smisao i ljepotu života u Božjoj blizini.

Propovjednik je, čestitavši zlatni jubilej, slavljenika potaknuo da i dalje radi na tome da Boga i vjeru učini atraktivnima ovim današnjim ljudima i da drugi na njegovu primjeru osjeti kako je najbolje držati se Božje blizine. U vremenu u kojem živimo, punom osobnih i društvenih kriza, u vremenu ratnih nemira i epidemija ebole,

ova blizina Božja ipak je najsigurnija grana za koju se možemo uhvatiti, rekao je Propovjednik te zaključio kako o nama ovisi hoćemo li, kako to dočarava prispoloba iz Evanđelja, imati stolove s jasnim rubovima gdje neki sjede za stolom dok drugi kupe mrvice, ili ćemo graditi stolove bez rubova gdje će svi sjediti za stolom i uživati u blizini i dobroti Božjoj.

Po završetku misnog slavlja dr. Grbac je prigodnim najavama i komentarima modernirao darivanje slavljenika.

Dr. Grbac je slavljeniku uručio prigodan blagoslov Svetog Oca pape Franje. Uime župljana čestitku je izrekao Mirko Otočan koji je ujedno naglasio niz slavljeničkih zasluga i dostignuća od njegova dolaska u umašku župu 2002. godine. Na kraju se prigodnim srdačnim zahvalama obratio sam slavljenik. Misno slavlje završeno je, prema želji slavljenika, staroslavenskom verzijom pjesme „Veliča duša moja Gospodina“ koju je, kao i sve pjesme tijekom mise, veličanstveno otpjevao slavljenikov župni zbor, a kojim je za ovu prigodu ravnao prof. Janoš Feher. Župni zbor je nakon mise, slavljeniku u čast, ispred crkve otpjevao još nekoliko uspješnica iz svog prebogatog repertoara, a druženje je nastavljeno uz prigodno osvježenjem na trgu. (G. K./L)

KUĆA MILOSRĐA “MAJMAJOLA”

Nije lako na stranicama novina prikazati život Kuće. Neke su stvari nemjerljive, neki su trenutci neponovljivi i puno je oku nevidljivih darova koji će, vjerujem, obogatiti živote ove djece kao što bogate nas koji smo u doticaju s njima. (voditeljica Kuće milosrđa)

PRIPREMILI I UREDILI: ŽELJKO MRAK I ANKA DUŠANJEK

Tako je počelo...

Obitelj je, kažu, temelj društva. Za tu nas riječ uglavnom vežu asocijacije poput: topli dom, ljubav, zajedništvo, radost. U obitelji učimo, razstemo i razvijamo svoje potencijale. Obitelj nam je podrška u teškim trenutcima. Kako je netko jednom rekao: obitelj nam daje i korijenje i krila. Svaka obitelj ima svoje uspone i padove. U svakoj ima i ljubavi i svađe. No, u nekim, zbog raznih razloga, stvori se atmosfera koja ne ulijeva sigurnost. U njima se ne zadovoljavaju dječje potrebe. Živeći u takvim obiteljima djeca više gube nego dobivaju. Roditelji, iz nekih razloga, ne mogu odgovorno izvršavati svoje obaveze ni prema sebi ni prema drugima. Često je za to kriv alkohol, droga ili neka bolest. Kad nema boljeg rješenja koje bi jamčilo da djeca odrastaju u poticajnom okruženju, centri za socijalnu skrb poduzimaju najdrastičniju mjeru te izdvajaju djecu iz obitelji i smještaju ih u neku ud-

miteljsku obitelj ili dom. To je razdoblje velikog stresa i za roditelje i za djecu, kao i za ljude koji preuzmu skrb o toj djeci. Sa željom da pomogne djeci u potrebi, gospodin Denis Jelenković 14. lipnja 2004. godine daruje Kuću milosrđa Caritasu biskupije porečke i pulske.

Dana 7. rujna 2005. mons. Ivan Milovan, biskup porečki i pulski, blagoslovio je Kuću milosrđa. Tim je činom označen završetak radova, opremanje objekta i završetak prve faze edukacije djelatnika. Od 17. srpnja, kada u Kući dolaze prva djeca, do kolovoza 2009. u Kući su radile sestre Milosrdnog Isusa. Danas u Kući rade dva odgojitelja, psihologinja, kuharica i voditeljica. Kroz Kuću je do sada prošlo 34 djece u dobi od 6 do 18 godina.

Život i rad u Kući iz Sarina kuta

(Sara je djevojka koja već četiri godine živi u Kući milosrđa)

Nas je u Kući trenutno devetero, 5 djevojaka i 4 dječaka u dobi od 12 do 19 godina. Svi smo na stalnom smještaju, do naše 18. godine, odnosno dok ne završimo školovanje. Svi se školujemo i dosta smo uspješni, mada bismo mogli biti i bolji. Dva dječaka idu u osnovnu školu Jurišići, četvero nas je u strukovnoj školi (školujemo se za zanimanja: pekar, kozmetičar, krojač), jedan je u školi za ugostiteljstvo i turizam, uči za kuhara, dok je naša najstarija djevojka završila srednju školu i od jeseni postaje naša prva studenica. Bravo za nju! Zadovoljni smo izborom svojih zanimanja. Slobodno vrijeme provo-

dimo na igralištu, preko puta Kuće. Ukoliko mi srednjoškolci nemamo negativnih ocjena, imamo izlaz u Pulu. Naši odgojitelji znaju gdje smo, s kim smo jer smo dosta iskreni i među nama vlada obiteljska klima. Oni ne odvajaju posao od svoje kuće, za nas su na raspolaganju 24 sata dnevno. Poznajemo njihove obitelji. Uvijek nas razumiju, bili mi tužni, sretni ili ljuti. Kada imamo neki problem, oni to primijete i pokušaju nam pomoći, razveseliti nas. Isto tako i mi znamo uočiti neke promjene u njihovu ponašanju, kad je netko od njih ljut ili tužan. Znamo se i posvađati (kao i svaka normalna obitelj), ali ubrzo se pomirimo i nastavimo kao prije svađe. Oni su naši drugi roditelji. I s kuharicom se super slažemo. Poštujemo je jednako kao i odgojitelje. Teti Zlati takodje možemo sve reći. Ona nas pričuva kad odgojitelji odu po nekog u Vodnjan. Kuha nam čaj i juhu kad smo bolesni. Lijepo se brine o nama, kao i svi ostali. Naši prijatelji vole doći kod nas jer je atmosfera jako dobra. U društvu smo veseli i nasmijani. Tugu pokazujemo samo međusobno. Prihvaćeni smo od svih, nitko nas ne gleda čudno, sa svima se družimo. Dobri smo i sa svim susjedima. Starije susjede često pitamo možemo li im kako pomoći, možda nešto kupiti u prodavaonici kad idemo u Vodnjan jer mi se dosta često vozimo do Vodnjana.

Odgojitelji su naša obitelj

Odgojitelji nas voze na autobus u Vodnjan i dolaze po nas srednjoškolce, voze djecu na treninge, nabavljuju namirnice. Oni

znam i kad imamo simpatiju. Poznaju naše prijatelje, naše društvo i ako primijete da nam ekipa nije dobra, upozore nas da pripazimo što radimo. U prijateljskim su odnosima s našim roditeljima, bakama, djedovima, ujnama... Međusobno se poštujemo, gledamo se kao braća i sestre. Zabavljamo se na razne načine. Odgojiteljica Mara vodi kreativne i dramske radionice. Odgojitelj Tomislav vodi nas na izlete. Psihologinja Natalija pomaže nam u učenju, zna organizirati radionicu na kojoj razgovaramo, itd. Imamo jednom mjesечно i psihoterapiju s dr. Šainom. Ta nam terapija pomaže jer možemo reći sve što nas čini nesretnima. Kad nam je jako teško, imamo Maru, Anku, Tomislava i Nataliju. Oni uvijek pronađu vremena za nas. Možemo im sve reći jer imamo u njih povjerenja i smatramo ih dijelom svoje obitelji. Kad se posvađamo s roditeljima, oni su tu za nas. Nedjeljom odlazimo na mise. Neki su od nas primili svete sakramente. Volimo se družiti s Radnicima Milosrdnog Isusa. S njima idemo na tečajeve, hodočašća i čitamo Bibliju. Također imamo puno prijatelja u Njemačkoj (Adria forum) koji nas prate i pomažu u svemu što nam treba.

Imamo i kompjutore, role, bicikle, stol za stolni tenis, lopte... volimo pjevati, plesati i igrati nogomet. Nedavno smo se vratile s kampiranja s Fratarskog otoka. Tamo smo bili zajedno s djecom iz poplavljениh područja. To je bilo jedno veliko iskustvo za nas. Vidjeli smo djecu koja su sve izgubila u poplavi. Završila bih svoju priču riječima koje sam neki dan pronašla na Facebooku i koje mi se jako sviđaju: „Vjerujem da se sve događa s razlogom. Ljudi se mijenjaju kako bi učili prelaziti preko stvari, stvari krenu na loše kako bismo ih mogli cijeniti onda kad su dobre, i ponekad se dobre stvari raspadnu kako bi bolje mogle zauzeti njihovo mjesto.“

Misli jedne korisnice koja uskoro odlazi na fakultet:

„... I nije naša kućica bezveze žute boje. Žuta boja simbol je sreće i veselja. Kakav god tužan trag vukli iza sebe, kad uđemo u Kuću milosrđa, on ostane ispred nje i iza nas...“ D. A.

Riječ voditeljice Anke Dušanek

Rad u Kući odvija se u dvije smjene dok je po noći djeci na raspolaganju odgojitelj koji živi u zasebnom stanu u Kući. Tijekom školske godine najviše smo usmjereni na usvajanje školskog gradiva, pružamo pomoći u učenju, pratimo rad djece na praksi, redovito kontaktiramo sa školama. Sa svim školama u kojima su naša djeca imamo izvrsnu suradnju. Potičemo ih na slobodne aktivnosti kako u Kući (kreativna i sportska radionica, radionice o kršćanskim vrijednostima, radionice "Moj andeo", psihologičke radionice, radionice Tapacy programa, kulinarske radionice), tako i izvan Kuće: djeca su uključena u NK Vodnjan, NK Istru, djevojke treniraju ples. Velik dio našeg rada zasniva se i na razvoju radnih navika tako da ih potičemo na samostalno čišćenje svojih soba, sređivanje ormara, čišćenja WC-a, a imaju i dnevna zaduženja u svezi s održavanjem zajedničkih prostorija. Izlaske imaju jednom tjedno ukoliko su izvršili sve svoje obaveze. Rad u Kući ponekad je iscrpljujući, ali češće je popraćen lijepim trenutcima. Zbog svih problema

kroz koje prolaze, djeca imaju organiziranu psihoterapiju, a djelatnici mjesecnu superviziju koju vodi dr. Šain. Uspjehom smatramo svaki korak koji vodi do razvoja svijesti za preuzimanjem odgovornosti za svoje ponašanje. To nisu mjerljivi rezultati, ali s odmakom vremena vidi se značajna razlika od djeteta koje je ušlo u Kuću do spremnosti za život kad iz nje izlazi. Oni znaju da i kad odu, mi smo i dalje ovdje ako nas ikada zatrebaju. Od osnutka do danas kroz Kuću je prošlo 34 djece. Neki su se zadržali duže, neki kraće. Neki su već osnovali svoje obitelji, brinu o sebi i svojoj djeci. U lipnju smo imali jedan susret na koji nam je stiglo u posjet šestero djece naših bivših korisnika sa svojim mamama. Bio je to dirljiv i drag susret. Sad kad se susreću sa svakodnevnim izazovima i poteškoćama života, više cijene sve što su imali ovdje. Nije lako na stranicama novina prikazati život Kuće. Neke su stvari nemjerljive, neki su trenutci neponovljivi i puno je oku nevidljivih darova koji će, vjerujem, obogatiti živote ove djece kao što bogate nas koji smo u doticaju s njima. Zahvaljujem Caritasu Biskupije, svim suradnicima, volonterima, prijateljima i članovima naših obitelji koji su uz nas kad god zatreba. Zahvaljujem svima koji nas prate u svojim molitvama.

Emran Nerović – Emi, nadaren nogometni igrač iz Kuće milosrđa, u Arsenalu kampu

Biti u kampu Arsenala poseban je doživljaj. Imao sam treću za vrijeme puta u Grčku, a i tamo jer nisam znao što me točno čeka. A opet bilo je puno drugih dječaka iz ostalih dijelova Europe koji su bili isto tako dobri kao i ja, inače ne bi došli u Arsenalov kamp. Treninzi su bili naporni (3 treninga dnevno), ali opet jako korisni i dosta sam tamo novoga naučio. To što sam bio među najuspješnjima, meni je znak da se moram truditi još više kako bih u nogometnom životu postigao što bolji uspjeh.

L: Predstavite se čitateljima Ladonje?

Moje ime je Emran, a zovu me Emi. Rođen sam 15. 3. 2002. u Puli. Kad sam imao 5 godina, počeo sam trenirati nogomet, a od malih nogu volim loptu. Prvo sam trenirao nogomet u NK Veli

Vrh, a nakon toga za NK Vodnjan, trenutno treniram za NK Istra u Puli. Obožavam gledati nogometne utakmice i pratim svako europsko i svjetsko nogometno prvenstvo. Od ostalih sportova volim igrati rukomet, stolni tenis i šah.

L: Što za Vas znači život u ovoj zajednici?

Kao mali dječak došao sam u Kuću milosrđa koju su tada vodile časne sestre, naviše se sjećam sestre Veronike. Ja sam najduže od svih smješten u ovoj Kući i vidio sam puno djece koja su došla i otišla odavde. S nekim sam i sada još uvijek prijatelj i u kontaktu preko društvenih mreža. Živjeti ovdje meni izgleda kao živjeti u velikoj obitelji. Svatko ima svoje zanimacije i obveze, ali uvijek nađemo vremena podružiti zajedno. Uvijek zajedno slavimo rođendane, bilo djece, bilo odgojitelja.

L: Majmajola je Vaš dom. Kada ste došli ovdje i čime ste najviše zaokupljeni?

Došao sam kao petogodišnji dječak i prvo vrijeme bio sam zaokupljen igrom, treninzima i slobodnim aktivnostima. A onda je došla škola i krenule su obveze kojima sam bio zaokupljen određeni dio dana. Bez obzira na to, našao sam vremena za igranje nogometa s dečkima i odlaske na treninge. Uz to imamo obveze pospremiti svoje sobe i zajedničke prostorije što radimo svi zajedno jednom tjedno. Uz sve to uvijek nađem vremena za ono što ja volim.

L: Dijelite ove prostore s drugim korisnicima. Jedna velika ste obitelj?

Da, jesmo, velika smo obitelj koja je uvijek vesela. I kad je nekome od nas teško, uvijek je netko drugi ovdje koji će nas razveseliti.

L: Pohađate školu u OŠ Juršići?

Prva dva razreda završio sam u OŠ u Vodnjanu, a nakon toga prešao sam u OŠ Juršići. Najesen ću krenuti u 7. razred. U školi mi je dobro, neke predmete volim više (tehnički, tjelesni), a neke malo manje (matematika, povijest). No, bez obzira na to, uspješno sam završio sve razrede do sada.

L: Nadaren ste nogometar. Ove godine boravili ste u kampu NK Arsenal iz Engleske u Grčkoj i izabrani kao jedan od dva najbolja igrača iz Hrvatske. Isto tako među deset ste najuspješnijih igrača kampa?

Biti u kampu Arsenala poseban je doživljaj. Imao sam tremu za vrijeme puta u Grčku, a i tamo jer nisam znao što me točno čeka. A opet bilo je puno drugih dječaka iz ostalih dijelova Europe koji su bili isto tako dobri kao i ja, inače ne bi došli u Arsenalov kamp. Treninzi su bili naporni (3 treninga dnevno), ali opet jako korisni i dosta sam tamo novoga naučio. To što sam bio među najuspješnjima, meni je znak da se moram truditi još više kako bih u nogometnom životu postigao što bolji uspjeh.

L: Uz iskrene čestitke za ovaj vrijedan uspjeh, zahvaljujemo Vam na razgovoru.

Hvala i Vama.

LUKA LUČIĆ (rođen 26. 5. 2002.)

Boluje od cerebralne paralize. Živi u Labinu na katu. Otac i majka moraju ga svaki dan nositi dolje i gore, a on je svakoga dana sve teži. Zbog toga je trebalo učiniti nešto da im se olakša život. Dobrotom mnogih, a za nas je zanimljiv prilog Caritasa Porečke i Pulske biskupije i akcije sakupljanja plastičnih čepova u župama Labinskog dekanata i prijatelja sve do Pule, Luki je nabavljena pokretna platforma čime je njemu, roditeljima, sestri i drugim dobrim ljudima koji im pomažu bitno olakšana briga o djetetu.

Dana 25. 7. 2014. platforma je proradila, uz naznočnost darovatelja.

“Prihvaćanjem mučeništva, biramo Isusa”

„Svakodnevno smo u situaciji birati jesmo li uz Isusa ili protiv Njega“, naglasio je vlč. Mišura u homiliji na proslavi Sv. Margerite u Štinjanu.

Štinjan, najzapadnija župa Pulskog dekanata, proslavila je u nedjelju 20. srpnja 2014. svoju nebesku zaštitnicu, sv. Margeritu. Misno slavlje predvodio je vlč. Stipan Mišura, župnik u Rapcu, a u koncelebraciji su bili mons. Vilim Grbac, župnik i vlč. Roko Smokrović, kapelan, te umirovljeni svećenik Atilije Nefat, dugogodišnji župnik Štinjanu. U prigod-

noj homiliji vlč. Mišura je, govoreći o liku mučenice sv. Margerite, spomenuo i druge Božje miljenike koji su posvjedočili za Krista položivši svoj život, poput sv. Stjepana i drugih ranokršćanskih mučenika, ali i bl. Miroslava Bulešića, blaženika mučenika naših dana. Samo je mučeništvo po uzoru na Krista ono koje podrazumijeva ljubav prema neprijatelju, naglasio je Propovjednik. Završne zahvale svima koji su sudjelovali u organizaciji proslave, napose Mjesnom odboru Štinjan za susretljivost, izrekao je mons. Grbac. Misno slavlje glazbom je popratio župni zbor uz orguljsku prat-

nju Tee Mužić. U petak 18. srpnja služena je misa za pok. vlč. Valentina Cukarića, dugogodišnjeg župnika Štinjana i Fažane, za pok. Zlatka Krajcara, višegodišnjeg orguljaša, te pok. Zdravka Valentina Cukonu koji je više desetljeća tu obavljao službu sakristana. Župa sv. Margerite djevice i mučenice u Štinjanu prvi se put spominje 1197. godine kao vlasništvo ravenskog nadbiskupa. Župna crkva sagrađena je 1630. godine. Naselje, smješteno u obalnom pojasu nadomak otočja Brijuni, broji oko 2500 stanovnika. (G. K.)

ODBOJKAŠICE KOD POREČKOG I PULSKOG BISKUPA

POREĆ U petak 1. kolovoza 2014. godine hrvatska reprezentacija odbojkašica posjetila je porečkog i pulskog biskupa mons. Dražena Kutlešu. Odbojkašice su 1., 2. i 3. kolovoza 2014. imale u Poreču značajne utakmice kao pripravu za svjetsko prvenstvo. Biskupa su pozdravili predstavnici stožera i jedna odbojkašica, a onda im se obratio i Biskup prigodnim kraćim govorom. Istaknuo je kako je važno imati vjeru u Boga i povjerenje u ljude. Kod igračica je vrlo važno da imaju povjerenje jedna u drugu, da računaju jedna na drugu jer se samo zajedničkom igrom može doći do uspjeha. Tako je i u životu. Samo vjerom u Boga, povjerenjem u ljude i zajedničkim zalažanjem može se postići radost i sreća. Uz Božji blagoslov gospodin Biskup zaželio im je mnogo uspjeha u igri, ali i u životu. Poklonio im je krunice s likom blaženog Miroslava Bulešića i dvije monografije. (T)

Svetkovina Uznesenja BDM

POREĆ U porečkoj prвostolni-
ci svečano euharistijsko slavlje o
svetkovini Uznesenja Bl. Djevice
Marije predvodio je porečki i pulski ordi-
narij mons. dr. Dražen Kutleša. U konce-
lebraciji su bili katedralni župnik i porečki
dekan preč. Rikardo Lekaj te kapelani vlč.
Hector Bernardez Germade i vlč. Mladen
Pranjić. Govoreći o značaju svetkovine
Uznesenja, kada se spominjemo Uznesenja
Blažene Djevice Marije na nebo dušom i tijelom, Biskup je naglasio kako čovjek
upravo u nekim prijelomnim trenutcima
razmišlja o egzistencijalnim pitanjima, a
tu svakako pripadaju odnos prema Bogu i
prema bližnjima. Čovjekov odnos pre-
ma bližnjima ima tri temeljna aspekta:
prošlost, sadašnjost i budućnost, istaknuo
je mons. Kutleša te ih povezao sa životom
Blažene Djevice Marije. Svaki čovjek nosi
u sebi obiteljsko, kulturološko i civilizacijsko
naslijede koje se prenosi naraštajima, svako takvo naslijede može biti i slavno i bolno. No, kao što smo ponosni na materijalno naslijede, koje smo baštinili od prethodnih naraštaja, poput crkava, koje je izgradila njihova vjera, jednako smo tako dužni čuvati i moralne vrednote.

Blažena Djevica Marija naša je nada

Blažena Djevica Marija baštinila je židovsku tradiciju, u svojoj obitelji koja ju je oblikovala te tako učinila pripravnom na ispunjenje svoje uloge u djelu Spasenja. Drugi je aspekt čovjekova odnosa prema bližnjima sadašnjost, u kojoj se kontinuirano donose odluke i odabiri koji oblikuju naš život. Osim tehničkog, mјerenog vremena, postoji i životno vrijeme, naglasio je Biskup, to je ono vrijeme koje je Bog dao svakoj osobi pojedinačno kako bi ga upotrijebila za prihvaćanje i izvršenje svoje životne misije. Mnogi su proroci i kraljevi u povijesti željeli učiniti velike stvari za Boga, ali nitko nije učinio koliko i Blažena Djevica Marija u poniznosti svoje duše. Upravo, naglasio je Propovjednik, unatoč tendencijama društva današnjeg vremena, veličina čovjeka nije pobijediti drugoga, nego pobijediti sebe, veličina Bl. Djevice Marije jest njezino biti – ponizna službenica. Treći je aspekt čovjekova odnosa prema bližnjemu budućnost jer naša i budućnost narednih generacija ovisi o našim postupcima u sadašnjosti. Zato smo sada dužni zapitati se što ćemo ostaviti budućim naraštajima, ne toliko materijalne, koliko moralne vrednote koje smo primili preko svog tradicijskog i kulturološkog naslijeda.

Dužni smo ih očuvati i predati budućim pokoljenjima, upozorio je Biskup, jer nije-
kanje tih vrednota dovodi do tragedija u
obiteljima i u društvu općenito. Bl. Djevica
Marija naša je nada kojoj se uvijek može-
mo obratiti, zaključio je Biskup, te pozvao
sve neka se utječu zaštiti Bl. Djevice Marije
kako bi izmolili snagu da izdrže tijek svoje-
ga vremena u ovozemaljskom životu i sret-
no prispiju u Vječnost. Porečka katedralna
župa na blagdan svoje nebeske zaštitnice
pripremala se trodnevnom duhovnom pri-
pravom od utorka 12. do četvrtka 14. kolo-
voza, na koju su se svake večeri vjernici Po-
reča okupili u velikom broju. Prvoga dana
trodnevnicu tema je bila „Marija, škola po-
niznosti“, a euharistijsko slavlje predvodio
je ravnatelj Pazinskog kolegija vlč. dr. sc.
Alejandro Castillo Jimenez. Drugoga dana
homiliju na temu „Marija Majka Crkve“
izrekao je mons. Sanjin Francetić, rektor
riječkog Bogoslovnog sjemeništa „Ivan
Pavao II.“ Zadnjega dana trodnevnicu gost
propovjednik bio je vlč. Luka Pranjić, no-
vigradski župnik, koji je izrekao homiliju
na temu „Marija, utočište grešnika“. Svake
je večeri program trodnevnicu započinjao
sakramentom pomirenja, uslijedila je po-
božnost Krunice, a nakon misnog slavlja
svake je večeri održano i klanjanje pred
Presvetim Oltarskim Sakramentom. (G. K.)

„Pet angošta u Šumberu“

ŠUMBER U utorak 5. kolovoza 2014., kada Crkva slavi blagdan Gospe Snježne, u Šumberu, mjestu Labinskog dekanata, svečanom hodočasničkom misom proslavljenja je i Majka Božja od Drena. Crkvica pripada Župi sv. Ivana i Pavla mučenika sa sjedištem u Šumberu. Predaja kaže da se 5. kolovoza 1430. godine jednoj pastirici na stablu drena ukazala Djevica Marija s Djetetom u naručju. Stoga se blagdan naziva Majka Božja od Drena, a nekoliko godina nakon ukazanja nedaleko tog stabla izgrađena je istoimena crkva. Ovaj blagdan, poznat i kao „Pet angošta“ („angošt“ – dijalektalno klovovoz) koji se slavi već više stoljeća, u ovom je kraju jedan od rijetkih čije obilježavanje nije bilo prekinuto tijekom politički kontroverznih vremena, niti je proslava bila ikada premještana na najbližu subotu ili nedjelju, nego je uvijek slavljen upravo 5. kolovoza. Nadalje, predaja spominje da su Pićanci prije nešto više od 200 godina oteli Gospin kip iz crkve u Šumberu, no uspjeli su stići samo do mosta na rijeci Raši. Volovi koji su vukli zaprežna kola ukopali su se na mostu i nisu htjeli dalje pa su se Pićanci morali vratiti kući bez Gospina kipa. Tomu u spomen Pićanci, za zadovoljstvu, svakog 5. kolovoza pješice hodočaste na misu u Šumber. Tako je bilo i ove godine: skupine hodočasnika iz raznih mjesta pićanskog kraja krenule su put Šumbera, sastali su se upravo na spomenutom mostu te nastavili zajedno do odredišta.

Snaga molitve

Svečano koncelebrirano misno slavlje predvodio je vlč. Karol Homieja, župni vikar u Rovinju, mladomisnik, u koncelebraciji s više svećenika te labinskim dekanom preč. Milivojem Korenom i pićanskim dekanom preč. Antunom Kurelovićem. Misa je započela iznošenjem kipa Majke Božje s Djetetom te se krenulo u procesiji oko crkve do pripremljenog oltara nadomak crkve. Predvoditelj se u prigodnoj homiliji osvrnuo na ulogu Majke Božje u čovjekovu odnosu prema Bogu. Kad god se utječemo Njezinu zagovoru, potrebno je to činiti sa zahvalnošću za Njezino ‘da’ u djelu Spasenja, a kada molimo za milosti, to treba biti molitva puna povjerenja da Bog ima snage promijeniti naš život. Svjedočanstvo je to snage molitve, naglasio je vlč. Homieja. Završnu zahvalu izrekao je vlč. Carlos Fonseca Farfan, župni vikar u Šumberu, Svetom Martinu i Svetoj Nedelji, a svečanost je zaključena blagoslovom nabožnih predmeta te posebnim mladomisničkim blagoslovom.

Osim velikog mnoštva domaćih vjernika te hodočasnika iz drugih dijelova Porečke i Pulske biskupije na ovaj se blagdan u Šumberu okupljaju i mnogi iseljenici iz Labinskog kraja koji su u velikom broju otišli u najrazličitije dijelove svijeta, ali koji gotovo redovito posjećuju rodni kraj upravo u vrijeme Petangosta. Misno slavlje pjevanjem je uzveličao zbor Župe Presvetog Trojstva iz Sv. Nedelje pod ravnanjem Helge Vrh. (G. K.)

Obiteljsko hodočašće - OBAVIJEST

Labinske župe i Vijeće za pastoral obitelji Porečke i Pulske biskupije spremaju se na jesensko Obiteljsko hodočašće "Stopama Ivana Pavla II." u Poljsku, Częstochowa –Wadowice – Oświecim – Krakow od 20. do 24. listopada 2014.

Polazimo iz Pule odnosno Pazina u 6:30, 20. listopada, u ponедjeljak.

Idemo preko Austrije i Češke do Częstochowe. Smještamo se u hodočasničku kuću, večera i noćenje.

U Poljskoj smo u utorak, srijedu i četvrtak u navedenim gradovima i okolicu, razgledajući

Božja svetišta, uz molitvu i pjesmu, i kulturne znamenitosti.

U srijedu 22. listopada slavimo s mnogim hodočasnicima blagdan sv. Ivana Pavla II.

u Wadowicama, njegovu rodnom mjestu.

Ići ćemo i u Krakow, Milosrdnom Isusu, i u Auschwitz (logor).

U petak poslije doručka vraćamo se kući preko Austrije i Slovenije.

Cijena je hodočašća oko 290 €, računajući putovanje i smještaj na bazi populaciona, organizaciju putovanja i osiguranje.

Hodočašće vode Milivoj Koren, župnik iz Labina, i pater Česlav, pavlin iz Sv. Petra u Šumi.

Kontakt telefon je fiksni 852-482 ili mobilni 098/963-2097 gdje ćete dobiti sve informacije, a prijaviti se možete do 20. rujna 2014., odnosno dok ispunimo autobus, i to u Labinu (852-482, mob. 098/963-2097 vlč. Koren) ili Sv. Petru u Šumi (686-201, mob. 091/899 1869, o. Česlav). Kod prijave uplaćuje se 50 € (radi rezervacije).

Vozi nas Cro-ATI iz Pule, uz potrebno vodstvo.

- Dragi hodočasnici, ako ste u mogućnosti, dobro nam došli na taj jedinstveni put svježeg i dragog svetca IVANA PAVLA II. U POLJSKU.

Za organizaciju: M. Koren, o. Czeslaw B., i ATI Mariagrazia.

DUG JE PUT

DUG JE PUT

Blaž Bošnjaković

Od sjevera prema jugu

Padne čovjeku na pamet ideja, neka želja, pa ju negdje spomene, pa se dosta njih zainteresira za nju, neki počnu razgovarati ozbiljno, pa to počne biti nešto kao odluka i nakraju postane odluka. Od potencijalnih kandidata "spadne knjiga na dva slova", a u "zadnji vlak" uteći treće. Tako smo nas trojica iz Labina, u noći 29. 6. 2014., krenuli veselo pješice u Međugorje. Nekoliko vjernika obaju spolova došlo nas je spontano ispratiti, a dijelom i pratiti.

Nevrijeme

Puni snage grabili smo dugim koracima prema prvom cilju – Opatiji. Spremalo se nevrijeme, ali se nismo dali uplašiti. Pred Brsećom smo u autobusnoj čekaonici nekoliko sati trpjeli svu silinu nevremena, a onda nastavili put do isusovaca koji su nam dali krov nad glavom i tuš. Odmor je trajao do večernje mise. Nakon mise nastavili smo cijelonoćno gaženje kroz Rijeku, sve do Bakarca. Druga postaja: srušili smo se prvi put pod ruksacima... počeli smo shvaćati da u njima ima nepotrebnih stvari, ali i dalje ćemo ih nositi. Nakon nekoliko sati spavanja u vrećama, na plaži (bilo je hladno jutro pred svitanje) i malo kupanja u hladnoj vodi, i paše sa šugom u restoranu, nastavljamo. Crikvenica, Novi Vinodolski, autokamp Klenovica – spavamo u vrećama na parkiralištu benzinske postaje "Medo" koja ne radi, a neće na našu žalost raditi ni ujutro. Neki Slovenac iz kampa pošao je prošetati i naišao na nas.

Nikola brzo s njim stupi u spontanu komunikaciju (Nikola je ljubljanski student!) pa se Janez rado spustio u kamp i donio nam dvije boce vode i dva decilitra rakije. Preporučio se u naše molitve. A mi pravac Krivi put pa podno vjetroparka beskrajno dugim makadamskim putom, pa asfaltom dođosmo do Vratnika i napokon pod noć do Kompolja gdje nas vidno iznenaden prima pod svoj skroman krov don Andelko Kaćunko. Nakon tuširanja "ližemo" (ne jezikom već kremama koje utrljavamo u bolna, žuljevitu stopalu) zadobivene rane. Boli, ali ta je bol ujedno i slatka pa se smiješ i jaučeš u isto vrijeme. Ujutro razgledamo njegovu crkvu, pomolimo se, počasti nas na benzinskoj postaji kavom i sendvičima pa se, sad osjetno zbliženi i "razumljeni" (pričao nam je kako je on išao prije više godina sam biciklom u Međugorje) puni uzajamne naklonosti i vedrine, rastajemo. Pravac Gospić. Tu nam se osobne želje i uspomene, nadanja i planovi ne poklapaju. Dolazi do žestokih emocija."Nađemo se u dva sata na mostu za Gračac!" – tvrdoglavozaključi Nikola i ode nekamo u grad kad nismo htjeli s njim, a Danijel i ja podosmo tražiti prodavaonicu da si on kupi "bolje patike" kojih nije našao pa je nastavio u starima (sve do Međugorja!). A sad gaženje u noć. Nigdje nikoga. Automobili jure kao rakete. Kamioni – posred ceste punim gasom. Mrači se. Pustoš lijevo, pustoš desno, pustoš naprijed. Natrag i ne pomišljamo. Već je hladan, rosan mrak. Eno je! Jedna autobusna "stanica". Jedina! Sutra ćemo vidjeti da nema više nijedne do Gračaca. Tko da u njoj ne vidi dar Božji pripravljen za nas od postanka svijeta?! Građena je od drvenih greda. Tu mislimo malo odmoriguti, malo sjesti...samo malo... na razbijenu klupicu, a onda se malo-pomalo, uza sav

strah od posjeta mogućih divljih zvijeri ("U Lici ima divljih svinja koje noću mogu napasti" – zabrinuto je prije spominjao Nikola), jedan po jedan opustismo, pa u ukuosmu u vreće i uz divljačko zviždanje i klepet kamiona....zaspasmo. Pred svitanje se digosmo, pobrasmo stvari, "namastisimo" noge te se stišćući zube i uzdišući "gegasmo" dok nam ne očvrstu korak. Tu sam se negdje počeo prisjećati Isusa u filmu "Pasija" (Mela Gibsona). Sjetio sam se kako su neki rogororili da je film previše "krvac" i "okrutan". Sjetio sam se Isusovih nogu jer su moje gorjele, živa vatra u kostima potkoljenica, vatrene jastuci na stopalima...kao da šljapkaš u vatrenu blatu... Ja sam barem imao visoke sportske cipele, imao sam čarape (čije sam sve niti i šavove osjećao kao užarene žice), a Isus je bio bos, noge su mu ispucale od suhe prašine, rezao ga šljunak i kamen na putu...pučala koža... Sjetio sam se kako je jedan kardinal, kad je interes za film bio najveći, rekao da Isusova muka nije kao ispijanje čaja u fotelji pred televizorom nego stvarno bolna... "Isuse, živim tvoju muku!"

Nije daleko, još malo

Kako se konačno pojavljuju ljudi i naseljene nastambe, pitamo ih koliko ima još do Gračaca jer na putokazima ne piše. Ljudi olako odgovaraju: "još dva", "još četiri kilometra", "nije daleko, još malo", "samo hajte, brzo ćete"... Uh, kako se poigravaju kilometrima, kao da je to sitnica – ljutito mrmljamo osjećajući se povrijedeni njihovom neosjetljivošću. U Gračacu nas najprije ugošćuje rodica naše Marije iz Labina, a onda, nenajavljeni, molimo konak kod fratarata. Hvala im što su nas prihvatali u duhu svoga Oca, svetog Franje: nahranili koliko god je trebalo, dali nam tuš i

sobe. Ujutro je bila nedjelja. Koncelebri-
rao sam. Zahvalan sam fra Boži što nas je
spomenuo, ali nije od našeg pothvata ra-
dio nikakvu atrakciju. Dao nam je telefone
idućih mjeseta, tako da smo se sljedećim
samostanima i župama mogli najaviti, što
nam je ubuduće puno olakšalo nalaženje
smještaja. "Ne znam kako ćete do Kninu.
Daleko je, šezdeset kilometara. Pusto
je. Nema prodavaonice. Kuće su prazne.
Ne znam gdje ćete uzeti vode. Jedino da
se spustite do Zrmanje... A i dolje je težak
spust, a onda uspinjanje... Ništa! Ako za-
pnete, zovite. Imate moj broj" – otpustio
nas je fra Božo vidjevši da imamo jasnu
namjeru nastaviti. Hodamo cijelo popod-
ne. Ulazimo u noć. Kad dodemo do spusta
za Zrmanju, bit će duboka noć. Nećemo se
spušтati, odlučismo. U neko doba noći više
ne možemo. Bacamo se na jednom cestov-
nom proširenju na tlo. "Uredismo" ležaje-
ve i "tvrdi" zaspasmo, svaki u neko svoje
doba, na tvrdom tlu. Prije zore dižemo se
šutke, ljuti i bezvoljni jer smo prije spavanja
ustanovili da nismo ponijeli, ni onoliko koliko
smo mogli, vode. Jedino je Danijel "te-
glio" maksimum. Nikola i ja smo zakazali.
Vučemo se tako. Dan raste. Vrućina raste.
Strah od žedi raste. Ipak, srećom negdje u
dubini naših bića živi nada i povjerenje u
One u čije ime smo na ovom putu (Bog i
Marija!) pa je očaj daleko od nas. Deset je
sati izjutra, a djeluje kao da je pet popodne.
Ulazimo u Padine. Konačno ljudi. Jedna
žena daje nam ne samo vodu već i kavu (i
kekse). Moji su kolege bolje, a ja nemam
volje (čitaj snage). No, svejedno idemo. Ko-
raci se nižu. Sve smo bliže dalekom cilju.
Neću te više zvati! Razumijem, s izleta i
vozočašća stižu radosni usklici "prekrasne
panorame", "nevjerojatan pogled", "fan-
tastičan vidikovac", "predivno drveće, ri-
jeka, cvijeće, brda, vrhovi", "divni ljudi"
– to poneće čovjeka i rado bi i sam tamo
bio... Knin! Konačno! Sjećam se ulaska u
ovaj grad prije 19 godina. Ponadah se da je
sjećanje strašnije od stvarnosti, ali me sva-
ki bolni korak, svako nabijanje stopalnih
jastučića pri kočenju nizbrdo uvjeravaju
da sam i predobro zapamtio muke silaska
u gradove. Tako će biti najgore s Imotskim.
Beeskonačno dugo!

Nikola je svojim dugim nogama sti-
gao dosta prije nas u prvu kninsku go-
stionicu i na terasi pio kavu. On svojom
neposrednošću odmah skupi sve potrebne
informacije, tako da već izvještava na kojoj
smo poziciji. Zovem *mobom* fra Ivana,
predstavim sebe i pratnju. Nema nikakvih
sumnjičavih pitanja (znam da je fra Božin
glas došao prije nas). Lako nalazimo hotel
u koji nas šalje – nasuprot crkvi koja se
gradi. Dobismo jednu sobu za svu trojicu.
Nakon jela odoh gore i više nisam silazio
do drugog jutra, jer nisam mogao. Nadam

se da se fra Ivan nije naljutio zbog te neu-
ljudnosti. Valjda su moji drugovi svojom
blagoglagoljivošću popravili dojam. Uju-
tro je kišilo pa smo polazak još malo ote-
gli, ali čim se malo smirilo, krenusmo
pod kabanicama da našeg domaćina ne
opterećujemo. Idemo za Vrliku. Umjesto
"paklene" vrućine na prostoru gdje nema
drveta većeg od metra pa čovjek nema gdje
glavu skloniti, danas nas prati promjenjivo
oblačno vrijeme s prosjajima sunca i
osvježavajućom burom. I sad mislim o
onoj pjesmi Kristine Jurman "Moj me Otac
daruje", daruje me prekrasnom svježinom.
Koji mi *maher* može pružiti takvu lepezu,
takav ventilator, takvu klimu... I mislim
kako ono Bog govori Jobu: "De se pripaš!
Ustaj pa mi odgovori: gdje si bio kad sam
stvarao lice Zemlje? Gdje je spremište vje-
tra, ako znaš?"

Gospina krunica

I tako idu sati, mi koracima drobimo kilometre. Gledam zavidno ovu dvojicu
ispred sebe kako "lako" koračaju, a mene
svaki korak košta...neizmjerno. Prikazu-
jem najprije pojedinačno bolne korake sad
za ovog, sad za ovu...kako mi već padaju
na pamet oni koji su se izričito preporučili
u molitve... Molim i za one za koje znam
da im je potrebna nebeska intervencija bilo
utjehom duše, bilo olakšanjem tjelesne pat-
nje, bilo međusobnim razumijevanjem...
molim za župe, duhovna zvanja... A onda
više ne mogu pojedinačno nabrajati: sve
skupno izručujem milosti Božjoj i Gospinu
zagovoru. Puno mi pomaže svakodnevno
noćno moljenje svih otajstava Gospine
krunice, plus desetica za pokojne... U
stankama "slasno" molim časoslov. A moji
drugovi? Rekli su da više vole moliti sva-
tko za se pa sam poštivao njihov odabir.
Jedino kad smo jeli, pomolili bismo se za-
jedno. Kad stanemo, posramim se: stopala
mojih drugova ništa nisu bolje od mojih,
ni manje bolna. Shvaćam opću istinu: sva-

koga boli njegova bol, i ako šutiš, nitko ne
zna da te boli bilo tijelo, bilo duša. Ne tre-
ba se hvaliti, ali treba dijeliti doživljaje jer
se tako ljudi zbližavaju i jedni druge bolje
razumiju.

Nakon trinaest dana, u subotu 12.7. u
19 sati stižemo pred crkvu u Međugorju.
Stigli smo na cilj. Lijepo je to. Nema eufo-
rije. Nema plakanja. Samo krasan osjećaj
mira i dobro obavljenje, ispunjene zadaće.
Odosmo se kratko pomoliti u crkvu dok
čekamo Davora kod kojeg nam je don
Vinko unaprijed osigurao smještaj. U
restoranu "Vlado" osigurana nam je
hrana "koliko i kad hoćemo", osigurao
također don Vinko. Hvala njemu i svim
dobrociniteljima od Labina do Međugorja,
znanima i neznanima. I onom siromašnom
Ciganinu koji nas je u najkritičnijem tre-
nutku, nešto prije Perušića, ožednjele, na-
pio svježom vodom, do načelnika Perušića
koji nam je samo dva kilometra niže sam
ponudio jelo, piće i smještaj u svom hote-
lu "Albatros" na terasi kojeg smo mi samo
htjeli popiti kavu i ništa više pa nastaviti
mukotrpan put dalje. Hvala i Milenki koja
nas je opskrbila energetskim pločicama...
koliko su nam puta povratile onu posljed-
ju snagu da se fizički izdrži do kraja...

Sutradan je nedjelja. Koncelebriram na
župnoj misi. Samo smo župnik i ja. Nema
"turističkih" dodataka (mislim: evanđelje
na engleskom, francuskom, njemačkom,
poljskom...) i to mi je drago. Osjećam se
kao u Labinu. To mi i treba. Župnik i časne
sestre iskreno su zadivljeni našim pothva-
tom, ali ne rade od toga javnu manifesta-
ciju, i to mi je drago. U nedjelju navečer u
20 sati ide jeftin autobus za Zagreb. Stiže
ujutro oko 5,30. Pola sata kasnije ide au-
tobus iz Zagreba za Labin. Prije podne
smo u svom Labinu. Hvala Bogu i Gosi!
A sad slijedi "preživanje" svih doživljaja: s
drugima i svatko sam za sebe. I, naravno,
liječenje rana... Do nekog novog izazova!

Hrvatske svjetske igre

TREĆE HRVATSKE ISELJENIČKE IGRE – ZAGREB, srpanj 2014.

G otovo 800 natjecatelja iz 25 zemalja koji su se natjecali u 16 sportskih disciplina sudjelovalo je od 21. do 26. srpnja u Zagrebu na Hrvatskim svjetskim igrama. Bilo je to šest nezaboravnih dana u kojima su se prelijevale emocije, uz sportski ushit, domoljubni zanos, potragu vlastita identiteta, ozarena i vesela lica mlađih. Neprocjenjivo! Uspjeli smo! Što je uspjeh? Osvojiti medalju na Hrvatskim svjetskim igrama? Spavati u klimatiziranim hotelskim sobama...? Igrati na Maksimiru pred 30 000 gledatelja? Ma ne! Ovo je za me uspjeh: dođu brat i sestra s obitelji iz Angole i nastupe u jednom danu na plivačkom natjecanju u trajanju od 25 sekundi. Pogledavam roditelje i bojam se njihove reakcije, hoće li mi prigovoriti što su njihova djeca prošla tolike kilometre da bi smocila noge u zagrebačkom bazenu? Prilazi mi otac s kojim sam izmijenio prije Igara to-like elektronske poruke, virtualno ga "dobro poznajem", pruža mi ruku, čestita i zahvaljuje! Uf, pitam se, na čemu? „Moj sin i kći neizmjerno su veseli ovih dana u svojoj domovini, u Hrvatskoj. Znate li da sin ostaje u Hrvatskoj studirati? On to vjerojatno ne bi nikada odlučio da nije bilo Hrvatskih svjetskih igara“ – veli mi razborit otac, koji kao menadžer radi godinama u Africi. Pao mi je kamen sa srca! Iako smo zbog objektivnih pa i subjektivnih poteškoća, imali organizacijskih propusta, ovo je srž, ovo je dobitak, ovo je ono pravo. To su Hrvatske svjetske igre.

Hrvatski dres

Gledam njihova plivačkog trenera sve te dane. Angolac, nije skidao hrvatskog dresa. Jedan dan nosi bijeli s kockicama, sljedeći dan crveni. U Hrvatskoj je po prvi put. I kod predsjednika Josipovića gledam

ga u obilježjima Igara. Zamislite tek njegova iskustva. Razgovarah kratko s njim. Nevjerojatni dojmovi i radost. Pa on se nije odvajao od Hrvata, s njima i na ručku, i na bazenu, i na nogometu i kod predsjednika, i na zabavi do duboko u noć. Ne moram ni spominjati da se nijednog trenutka nije kao crnac osjećao diskriminiran. E, to je uspjeh Igara! Otići će taj mladi plivački stručnjak u Angolu i tamo pričati o Zagrebu, o Hrvatskoj. Koliko je to tek vrijedno, mnogi nismo svjesni. Veli mi naša Anita, voditeljica izaslanstava Hrvata iz Srbije, da se malo bojala kako će ljudi na Trgu bana Josipa Jelačića reagirati kada se oni budu u povorci pojavili noseći srbijsku zastavu. Što se dogodilo? Dobili su najveći pljesak gledatelja. Bravo Zagrebu, bravo Hrvatskoj! To su Hrvatske svjetske igre! Koji to projekt može pokrenuti nekakva udruga kojim bi se oduševili toliki mladi da po prvi put posjete domovinu svojih pradjedova? Upitah neke uvažene djelatnike sportskih saveza: „Kada biste vi u Hrvatskoj organizirali neko natjecanje i pozvali mlade iz svijeta da o vlastitom trošku dođu i da još trebaju platiti kotizaciju, biste li imali i koliko natjecatelja?“ – Uf, u takvim okolnostima teško da bi nam netko došao – iskreno mi odgovaraju! A vidite, to može Hrvatski svjetski kongres! Ali ne može sam. Što je najveća dobit ovih igara? One su postale državni projekt, u njega su se uključile najveće državne institucije. Trebaju se svakako uključiti još više, ali nakon što se Hrvatski svjetski kongres pokazao odvažnim dvaput na krajnje volonterski način i uz skromnu potporu države organizirati Igre, sada je to bilo očitovanje zajedništva koje nam toliko nedostaje. Pa ako predsjednik države, Hrvatski sabor, Vlada odnosno Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Grad Zagreb, Turistička zajednica grada Zagreba, Hrvat-

ska matica iseljenika, Hrvatski olimpijski odbor, Hrvatski nogometni savez, kao i svи drugi nacionalni savezi, pomažu vrlo jasno i konkretno organizaciju ovog projekta, onda on ima budućnost jer je postavljen na zdravim temeljima. Treba svakako i u tom pogledu učiniti više, ali ovdje nije bilo mješta nikakvoj politici i politiziranosti, već jednom zajedničkom cilju: vrednovanju hrvatskog *izvandomovinstva* i ovog plemenitog projekta koji ima toliko komparativnih prednosti. Da ne govorim kako su nas kvalitetno pratili mediji. To su velike pozitivne vrijednosti i napredak Igara.

Igre su prošle – lijepo uspomene ostaju

Nazvah predstojnicu Krstičević kada nam se jedan mladić povrijedio i završio u bolnici. Odmah je žurno reagirala i mladić je za nekoliko minuta bio zbrinut. Ujutro me zove i pita kako je mladić i ima li sve što je potrebno, treba li nešto još dodatno napraviti, možda ga voziti u Austriju, doveći sportskog liječnika i sl. To su Hrvatske svjetske igre! Ova gesta predstojnice ne se uči u školi, ona nije glumljena, već je ona korektna i konkretna i potpuno se uklapa u ono što smo proživjeli ovih dana. Igre su prošle – lijepo uspomene ostaju. Mnogi su se vratili svojim kućama u dalek svijet živi i zdravi. Hvala Bogu. Tijekom Igara nije bilo nijednog ni najmanjeg incidenta i nijedna ozbiljnija sportska povreda. Igre su već 2017. godine. Neka nas ovaj zdrav, pozitivan duh Igara još dugo drži. Udružimo se i organizirajmo Igre zajedno, još puno bolje i uspješnije. Mladi će poput zaraze svakako širiti taj pozitivan duh Igara u sredinama u koje su se vratili. Hajdemo sada, i vi u Hrvatskoj i mi izvan Hrvatske, učiniti još jedan korak više. Jer, mi smo jedan narod, mi smo jedno srce! (Željko Batarilo)

Misa na Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja

KNIN Misno slavlje na Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja u utorak 5. kolovoza u crkvi Gospe Velikoga hrvatskoga krsnoga zavjeta u Kninu predvodio je šibenski biskup Ante Ivas. Uz brojne svećenike concelebrirali su vojni ordinarij Juraj Jezerinac i provincijal Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja fra Joško Kodžoman.

Dan pobjede i domovinske zahvalnosti te Dan branitelja prigoda je da Bogu zahvalimo za slobodu, da odamo počast žrtvama Domovinskog rata i predsjedniku dr. Franji Tuđmanu. Prigoda je i da zahvalimo živim braniteljima koji su izložili svoje živote za slobodu i krst časni, poručio je u uvodu u misno slavlje župnik Knina fra Marko Duran. Pobjeđen je okupator i omogućeno je funkcioniranje suverene i slobodne hrvatske države. Naša je sveta dužnost čuvati i izgraditi vrijednosti stečene krvljku i raditi na tome da među ljudima vlada pravda, bratstvo i ljubav. Istinsko domoljublje i rodoljublje duhovne su vrijednosti i moralna dužnost svih nas, rekao je o. Duran.

Biskup Ivas u homiliji je istaknuo kako Knjiga Izlaska nosi poruku i nama danas. "Biblija nam potvrđuje kako je put u slobodu zahtjevan, kako za slobodu treba podnijeti mnoge napore i žrtve, kako treba prijeći preko mnogih zapreka i kako put

u slobodu traži hrabrost i zajedništvo naroda i njegovih vođa. Put u slobodu traži čvrstu vjeru u slobodu kao dragocjen dar. Biblija nas upozorava kako put u slobodu i sloboda nose opasnosti napasti da kada na putu slobode dođu teškoće i neugodnosti, naročito kad nestane kruha i vode, tada neki počnu misliti da je ono prije bilo bolje vrijeme, premda su to bili dani ropstva. Uvijek se tada nađe onih koji su spremni pobuniti i zaluditi narod. Uvijek se nađe onih koji su u danima iskušenja narodu spremni ponuditi lažne nadе i bogove, opasne idole i zlatnu telad, pod prvidom novih sloboda i nove pravednosti, poredaka, mudrosti i blagostanja. Uvijek se nađe onih koje se dade zavesti", upozorio je biskup Ivas.

"Mi se danas s ponosom sjećamo kako je sav hrvatski narod osjetio da treba odlučno ustati u obranu doma i roda. Trebalо je ući u teške borbe, micati balvane s cesta, ali još više one mnogo teže, one glavne krvce za sve što će se događati, one balvane u glavama ljudi koji su dugo živjeli u sustavu koji je kao crvena zmija dugo trovalo dušu hrvatskog naroda najkravoj ideologijom civilizacije, komunističkom i partijskom. Ona je pod plaćem antifašizma nemilosrdno satirala izvornu kulturu, kršćansku vjeru i Crkvu, kršćanske vrednote i institucije, kulturni i duhovni identitet i ime hrvatsko. Sve

što je bilo hrvatsko, bilo je pod etiketom 'nacionalističko', 'ustaško', 'fašističko'. Svi smo biskupi i svećenici i dosljedni vjernici bili klerofašisti. Hrvatskom se narodu i Katoličkoj Crkvi uporno i ustrajno, na svim razinama prizivao kompleks ustaštva. I danas u slobodnoj državi Hrvatskoj kao da se ponovno javlja slična retorika, pa i slična taktika. Zataškati istinu, ne dati joj da progovori, omalovažiti je čak onda i kad progovore iskopane kosti brojnih žrtava", rekao je Biskup.

Poručio je da se danas treba sjećati ne iz mržnje prema nekome, nego da se ne zaboravi istina, "...a istina je da smo morali prolaziti kroz dim i vatru, kroz stravičan zvuk sirena, projektila i granata". Bio bi grijeh beščutnosti i nezahvalnosti sve to zaboraviti i zanijekati ili iskriviljavati. Danas postoji neka opasna praksa da se o Domovinskem ratu govori i piše kao o nekakvom građanskom ratu u kojem su svi jednako krivi. Kao da smo bili slijepi i gluhi i nismo vidjeli odakle dolaze topovi i rušitelji i što su nam poručivali, pisali i pjevali. Vidljivo je da i danas neki u svojim planovima o regiji i regionu časnu Oluju drže zločinačkom akcijom, a sve sudionike zločincima, istaknuo je biskup Ivas. Sve je pozvao na hrabrost i odgovornost koja nam u svakidašnjici nadasve treba. (IKA/GK)

(Ne)valjana krštenja primljena izvan Katoličke crkve

 ILIJA JAKOVLJEVIĆ

Koje Crkve i crkvene zajednice imaju valjana, a koje nevaljana krštenja?

U vremenu nastanka raznih sekti i kršćanskih zajednica, napose u protestantskom dijelu, postavlja se pitanje o (ne)valjanosti nekih krštenja. Znamo da je krštenje temeljni sakrament za druge sakramente, a time i za kršćanski život. Krštenje utiskuje krštenoj osobi neizbrisiv biljeg ili karakter i stoga se, jednom valjano primljeno, ne ponavlja (kan. 845, § 1), a pripadnost Kristu i Crkvi više se ne može poništiti ili potpuno izgubiti, makar krštenik ne bio kasnije odgajan u vjeri, ili ne ispunjavao vjerskih obveza, ili se izričito odrekao vjere.

Katolička Crkva priznaje krštenje podijeljeno vodom i trinitarnom formulom, tj. koja jasno naznačuje da se krsti u ime *Oca, Sina i Duha Svetoga*. Stoga Katolička Crkva smatra veoma važnim za sve kršćane da se krštenje podjeljuje od sviju na ovaj način i da različite Crkve i crkvene zajednice postižu što je moguće veći stupanj sukladnosti oko njihova značenja i oko valjanosti njihova slavljenja. Danas prevladava gotovo ustaljena forma kod kršćanskih Crkava i određenih zajednica o formi krštenja. Krštenje uranjanjem, ili polijevanjem, s trinitarnom formulom, u sebi je valjano. Stoga, ako obrednici, liturgijske knjige ili običaji određeni od jedne Crkve ili crkvene zajednice propisuju jedan od ovih načina krštenja, sakrament se mora smatrati valjanim, osim ako postoje ozbiljni razlozi za sumnju da se službenik pridržava propisa Crkve ili zajednice kojoj pripada. Ne postoji problem kod kršćanskih Crkava, međutim, kad su u pitanje određene kršćanske zajednice, a napose sekte, nailazimo na poteškoće, odnosno upitnost valjanosti krštenja.

Ako se pojave sumnje oko uporabe vode i oko načina njezine primjene, poštivanje sakramenta i razlika među crkvenim zajednicama zahtijevaju provesti ozbiljnu istragu o običaju zajednice koja je u pitanju, prije bilo kakvog suda o valjanosti krštenja (usp. PAPINSKO VIJEĆE ZA PROMICANJE KRŠĆANSKOG JEDINSTVA, Direktorij za primjenu načela i normi o ekumenizmu, 25. 5. 1993., u *Enchiridion Vaticanum*, 13, str. 1195–1197, br. 93.95.).

Valjana krštenja

Ovdje ćemo nabrojiti samo neke nekatoličke Crkve koje imaju valjano krštenje jer nismo u mogućnosti nabrojiti sve.

Crkva/Crkvena zajednica	Opaska
Istočne nekatoličke Crkve	Npr. pravoslavci, kopti, itd.
Adventisti	Podjeljuju krštenje uranjanjem s trinitarnom formulom. Krštenje podjeljuju otprilike oko 13. godine života. Važno je spomenuti da adventisti, kao i mnogi protestanti, imaju ceremoniju posvete ili druga slavlja koja su slična krštenju, ali nisu krštenje.
Afrički episkopalni metodisti	Podjeljuju krštenje polijevanjem, škroljenjem i uranjanjem. Imaju slavlje otvorenih vrata koje nije krštenje.
Amiši	Ne podjeljuju krštenje maloј djeci.
Anglikanci	
Apostolska Crkva	
Baptisti	Imaju slavlje posvete i krštenje se podjeljuje oko 13. godine života.
Božja Crkva	Imaju javnu posvetu male djece, ali krštenje podjeljuju trinitarnom formulom u odrasloj dobi.
Božja zajednica	Podjeljuju krštenje samo odraslima.
Bratska Crkva (prije Dunkers)	Podjeljuju krštenje trostrukim uranjanjem.
Episkopalijanska Crkva	

Evangelika Crkva	
Kongregacijska Crkva	
Kristovi učenici	
Luteranske Crkve	
Liberalna katolička Crkva	
Metodistička Crkva	
Nazaretska Crkva	
Poljska nacionalna Crkva	
Prezbiterijanska Crkva	
Kalvini	
Reformirana Crkva	
Starokatolici	
Starorimokatolici	
Ujedinjena evangelička braća	Podjeljuju krštenje u odrasloj dobi polijevanjem, škroljenjem i uranjanjem.
Ujedinjena Kristova Crkva	

2. Nevaljana krštenja

Apostolska Crkva	
Bohemski slobodni mislioci	Nemaju nikakvu vjeru u Presveto Trostvo, također ne prakticiraju krštenje.
Crkva božanskog znanja	Imaju obred sličan krštenju, ali nije pravo krštenje. Drže da je dijete tim obredom primilo blagoslov. Ne vjeruju u Istočni grijeh.
Crkva posljednjih svetaca (Mormoni)	Imaju svečanost posvete u kojoj se ne upotrebljava voda. Krštenje obavljaju uranjanjem, ali ne prije osme godine života. Kongregacija za nauk vjere je 2001. proglašila njihovo krštenje nevaljanim.
Jehovini svjedoci	Niječu božanstvo Isusa Krista i postojanje Duha Svetskoga kao osobe. Njihovo krštenje više sliči simbolu posvete nego pravom krštenju. Krštenje se obavlja ulaskom u vodu pri čemu ne izgovaraju nikakvu formulu.
Kristoadelfijanci	Krštenje im je nevaljano jer ne vjeruju u Presveto Trostvo. Za njih je samo Isus Bog.
Kršćanski i misionarski savez	Ne dopuštaju krštenje djece, nego traže obraćenje osobe. Ne podjeljuju krštenje prije 12. godine života.
Kršćanski znanstvenici	
Kvekeri	
Masoni	Uopće nema krštenja.
Narodna chicaška Crkva	
Nova Crkva Emmanuela Swedenborga	Razlozi nevaljanosti krštenja mogu se vidjeti u: AAS85, 1993, str. 179.
Pentekostalna Crkva	Krštenje obavljaju uranjanjem i smatraju ga nužnim za spasenje. Krštenje im je nevaljano jer koriste unitarnu formulu.
Rudolf Steinerova "Die Christengemeinschaft"	Razlozi nevaljanosti krštenja mogu se vidjeti u: AAS 83, 1991, str. 422.
Unitaristi	Isto kao i unverzalisti.
Unverzalisti	Ujedinili se 1960. s unitaristima, negiraju Trostvo i božanstvo Isusa Krista.
Vojska spasa	Nemaju krštenja nego samo religijsku svečanost posvete djece. Izdaju za tu zgodu svjedočanstvo.

Usp. J. M. HUELS, *The Pastoral Companion*, Chicago, 1986, str.

ISTARSKI IDENTITET NE PRIPADA NI VLASTI NI POLITICI

MARIO SOŠIĆ

Pišući u prošlom broju o nekim aspektima pogrešno shvaćene, a još više lukavo i zavodnički predstavljane politike regionalizacije i centralizacije u Hrvatskoj i Istri, nisam mogao računati da će se ta tema iznenada pojaviti kao trenutno jedno od gorućih hrvatskih političkih pitanja, oko kojeg će se «pobuniti», ali i razotkriti, razne županijske oligarhije. To pitanje, naravno, nije otvoreno razborito, dakle, mudrošću domaće politike i vlasti (koje jednostavno i po mnogim drugim važnim pitanjima nema), već je potaknuto izvana. Točnije, kao posljedica jedne preporuke Europske komisije (EK) Hrvatskoj, po kojoj bi se u cilju saniranja naših državnih finansija i dugova, trebala reformirati i smanjiti glomazna i skupa lokalna samouprava. U sklopu bi se tog procesa, kako nam sugeriraju, nužno trebalo započeti s uklanjanjem postojećih županija. One su, po ocjeni EK, nepotrebne i lako ih je nadomjestiti preraspodjelom njihovih sadašnjih funkcija između općina, gradova, nekoliko regija i središnje države. Po svemu jedan ozbiljan i hvalevrijedan poticaj za reformu koja bi, po uzoru na mnoge slične europske primjere, pridonijela smanjenju državnog troška i smanjenju lokalne birokracije koja se pokazala važnom kočnicom društvenog i gospodarskog razvoja postkomunističkih tranzicijskih društava, kao što je i ono hrvatsko.

Obrana političke moći a ne interesa građana

I što se sad događa u hrvatskoj političkoj arenii? Na tu su sugestiju gromko i protivno reagirala gotovo sva vodstva dvadeset hrvatskih županija, a gotovo ultimativno *protiv* istupile su dvije hrvatske crvene županije, Istarska i ona Primorsko-goranska. To je veoma zanimljivo, iako nelogično, ponašanje budući da su to županije koje se rado hvale svojim «europskim» i koje stalno «politički kukaju» o potrebi veće decentralizacije države. Sada, kad se iz Europe sugerira upravo model učinkovite decentralizacije, gdje bi se mnoge županijske ovlasti i sredstva spustili na niže gradske i općinske razine, oni su protivni tomu. Svakom imalo upućenjem, i «bistrom», građaninu jasno je iz čega i zbog čega proizlazi takav otpor župana i glomazne županijske uprave takvoj reformi. Nisu, naravno, to nikakvi gospodarski, razvojni ili drugi opravdani razlozi kojima bi se predloženi model mogao odbaciti kao lošiji od sadašnjeg. Uostalom, je li postojeći model, preko kojeg se uklizalo u neizmijernu i svekoliku hrvatsku recessiju i krizu, uopće obranjiv? Ma nije! On se mora reformirati jer ne donosi dobrih plodova. Radi se o čistoj borbi za zadržavanje političke moći vlastodržaca. Protivno tomu, obranu županija trebalo bi isključivo temeljiti na valjanim gospodarskim i upravljačkim argumentima, da se vidi tko je podbacio i tko je krivac za krizno stanje. Je li

dosadašnji ustroj ili, pak, upravljačko-politička nesposobnost županijske uprave na čelu sa županima?

Ali, kad nema takvih valjanih i održivih argumenata, a ne čuju se, onda se politički vlastodržci potruđe, ne da prihvaćanjem novog modela potraže izlaz iz krize, već da u javnost plasiraju političke floskule i insinuacije, kojima će se pred pukom prikazati braniteljima nekih imaginarnih regionalnih, županijskih, vrijednosti i posebnosti i time steci potrebu, iako nezasluženu, potporu u srazu sa središnjom politikom i državom.

To je, mora se priznati, bila jako učinkovita metoda preko koje se godinama unazad «tjeralo državu», kao čimbenik bilo kakve kontrole, sa svog prostora, i tako se sve više pogodovalo stvaranju malih gubernija, županija-knežija, ili autonomnih državica, na čelu sa svojim nedodirljivim poglavarima. U osobi i rukama tih župana-poglavarova i uz pomoć strogo odabranе i velike partitokratske i birokratske *mašinerije*, koncentrirala se gotovo sva politička, upravna, kadrovska i financijska moć cijelog sustava lokalne samouprave i državne uprave na tom županijskom teritoriju. Tako se u praksi gradio i izgradio jedan totalitaran i u mnogo čemu diskriminacijski, dakle, nedemokratski model vlasti i vladanja.

Istarska i Primorsko-goranska županija u tom su pogledu *par exellance* slučaj.

Lažno skrivanjeiza identiteta

Bez imalo inventivnosti i političke korektnosti prema svojim sugrađanima, istarski župan i predsjednik vladajuće stranke u Istri, kao i u ranim devedesetima njihovi «politički očevi», u obranu svog položaja i moći postavljaju ključni argument istarske identitetske posebnosti.

Mi, svi, zaista bismo trebali biti ponosni kad bismo izgradivali i živjeli taj jedan svoj pravi istarski (istrijanski) identitet, vezan na našu rodnu, zavičajnu, kulturnu, svjetonazorskiju, civilizacijsku i drugu tradiciju, koju smo baštinili stoljećima od «istarске narodne duše». Sve su drugo tek političke konstrukcije, obmane i laži. Dakle, istarski identitet – istrijanstvo? Mi, drugi, koji smo krvljui i dušom, životom i djelom dio tog identiteta, gotovo smo do boli žalosni i nesretni kad svjedočimo stanju duha u Istri gdje se naše izvorno, pravo, sadržajno posve definirano istrijanstvo, jednostavno potapa, uništava, krvitovari. I to od koga? Upravo od onih koji su zagovarateli i bojovnici *političkog istrijanstva*, a ne zavičajno-identitetskog istrijanstva. A to su, zajedno, nositelji i birači, raznih nacionalnih i identitetskih boja i ideooloških stremljenja, sadašnje i ranije vladajuće istarske županijske politike i vlasti.

Griješim li? Što govore činjenice? Može li se, i kako, proturječiti činjenici da smo tijekom gotovo četvrt stoljeća te vlasti postali županija s najmanjim udjelom Hrvata, s najmanjim udjelom vjernika-katolika u istarskom pučanstvu,

a istovremeno s najvećim udjelom Bošnjaka i muslimana te nevjernika, od svih hrvatskih županija, a što ranije nismo bili?

Jesmo li takvom politikom bitno ugrozili temeljnu sastavnicu istarskog identiteta?

Pravi se istarski identitet uništava bez otpora

Je li dio našeg istarskog identiteta i to što imamo najveći, dvostruko veći postotak nevjernika svih vrsta i boja, razvoda brakova i narkomania, od hrvatskog prosjeka, i vodeći smo po tome među svim hrvatskim županijama?

Je li taj identitet živ ili u izumiranju kad se istarska narodna pjesma, svirka roženicasopela, narodna nošnja i tome slično, više ne čuju i vide izvorno, ni u gostionicama, ni na sajmovima, ni na slavlјima, ni u selu, ni u gradu? Ili, idemo dalje. Koliko tih «velikih političkih Istrijana» daje svojoj djeci izvorna istarska imena – Frane, Foška, Gašpar, Tone, Jože, Jure, Luca, Fuma, Kata, Martin... Ma, gotovo nitko! Govore li možda u kući čakavski, *po domaću*? Rijetko! Koliki od njih mijenjaju svoja prezimena u neistarski i nehrvatski oblik? Mnogi! Idu li ti samozvani «Istrijani» u crkvu, znaju li se prekrižiti kod objeda, poštivati blagdane, nedjeljom ne raditi, na ulici ne psovati...?

A gdje su, u kojem stanju, naša nekad uzorno izorana polja, *vale*, naše pokošene livade, uređene šume? Ma više je od pola najplodnije Istre u *baredi!* Gdje se još vide stada istarskih krava, ovaca i koza, upregnuti volovi, dvorišta puna sijena i peradi, a svinjci puni svinja? Ništa od toga nema, nestalo! Zar i to nije izumrli dio pravog istarskog identiteta?

Cija su danas najveća turistička poduzeća, restorani uz obalu, vile u unutrašnjosti i milijuni kvadrata istarske zemlje? Nisu naši. Prodani su, ugurani strancima. A je li dio istarskog identiteta bilo upravo to da je Istrijan sam vlasnik svoje zemlje «crljenice» i prostora koji neizmijerno voli i teško se od njega odvaja?

Za sve ovo gore nabrojano, pravu istarsku identitetsku devastaciju, i još puno, puno toga, krvici su upravo oni falš, samoproglašeni, politički Istrijani, koji su obnašali i obnašaju svekoliku vlast u Istri. Razumijem da se bore za održanje vlasti i privilegija, ali to je njihova, a ne naša borba pa neka se onda ne izgovaraju na naš pravi istarski identitet, s kojim nemaju nikakve veze. Pravi Istrijani radom i ponašanjem svjedoče svoj identitet, a kad je on ugrožen, spremni su i na žrtvu, kao zalog njegova svjedočanstva. Takve prave Istrijane prepoznajemo, dakle, ponajviše po njihovoj žrtvi. Imamo takve svijetle primjere i u našoj Crkvi, i ranije i u novije vrijeme. Ali ne i kod istarskih političara. Zanima me koliki će od njih abdicirati sa svojih položaja u Bruxellesu, Zagrebu ili Istri, ako do reforme županija ipak dode? Znam! A što vi mislite?

MOJA OSVETA JE OPROST

ILJA JAKOVLJEVIĆ

Bl. Miroslav Bulešić u svom *Duhovnom dnevniku*, citirajući sv. Augustinu, promatra kršćaninov život kao križ i mučeništvo: „Tota vita christianominis, si secundum Evangeliumvivat, cruxestatquemartyrium“ [Sav život čovjeka kršćanina, ako će živjeti prema Evandelju, križ je i mučeništvo]. Križ je za vjernika spasenje, a mučeništvo najuzvišeniji način svjedočenja za vjeru. Mučeništvo proizlazi iz „dubokog i prisnog sjedinjenja s Kristom jer mučeništvo i poziv na mučeništvo nisu plod ljudskog napora, već su odgovor na Božju inicijativu i poziv, odgovor na njegove milosti, koje ljudi čine odvažnim prinijeti vlastiti život iz ljubavi prema Kristu i Crkvi... Božja milost ne zatire ni guši slobodu onoga koji prigrađuje mučeništvo, već naprotiv, obogaćuje ga i uzvisuje: mučenik je krajnje slobodna osoba, koja u konačnom činu daruje Bogu sav svoj život te se u najvišem činu ljubavi, nade i pouzdanja, prepušta u ruke svoga Stvoritelja i Otkupitelja; žrtvuje vlastiti život kako bi bio pridružen potpuno Kristovoj žrtvi na križu. Mučeništvo je velik čin ljubavi u odgovoru na Božju beskrajnu ljubav“ – ističe papa Benedikt XVI.

Bl. Miroslav u svakodnevnom prihvatanju i nošenju svoga križa stječe snagu za istinsko mučeništvo. U onom trenutku kad je duhovno bio zreo za mučeništvo (prihvatići ga u vjeri i oprostiti svojim progoniteljima), tad hrabro staje pred neprijatelje Crkve i pokazuje da je za

vjeru spreman i umrjeti, što se vidi u njegovim spisima. Npr. u župnoj crkvi u Buzetu staje pred svetohranište i razularenou masi uzvikuje da samo preko njega mrtvog mogu obećastiti Presveti Oltarski Sakrament. Međutim, razularena masa neće dići ruku na Bulešića, svećenike i vjernike, jer još nemaju zeleno svjetlo od nadređenih, ali nagovještavaju koji je plan. Nakon što su nadređeni obaviješteni o događajima u Buzetu i Bulešićevoj neustrašivosti, daje se zeleno svjetlo za Lanišće i izvršenje plana zvanog „Bulešić i Crkva“. Za njih je idealan trenutak krizma u Lanišću, kako bi ostvarili svoj već dugo pripreman plan.

Jasna poruka režima

„Krvava krizma“ u Lanišću nije splet nesretnih okolnosti, kako to neki pokušavaju protumačiti, niti čin nekolicine zadojenih boljševizmom, nego jasna poruka režima da se neće susprezati od noža i klanja, od progona i zatvora, kako bi ostvarili svoj plan s Crkvom i vjernicima. Klanje na laniškom briještu, montirano suđenje u Pazinu, neistinito informiranje javnosti preko medija te zabrana sprovoda u Svetvinčentu nije bio projekt nekih lokalnih boljševika već „magna carta“ komunističkog režima i njihova vođe prema Crkvi. I danas neki od sljedbenika tog režima opravdavaju svoj zločin u Lanišću, kao i zločine širom Domovine jer se ne mogu pomiriti s činjenicom da nisu uspjeli. I to ih boli, umjesto da na koljenima kleče i traže oprost zbog svojih zločina. Crkva im šalje poruku bl. Miroslava Bulešića: „Moja (naša) osveta je oprost!“

Mjesec je kolovoz, vjernici Istre, a napose Svetvinčenta i Lanišća, komemoriraju obljetnicu mučeničke smrti bl. Miroslava Bulešića. Ove godine po prvi put obljetniču mučeničku smrti slavimo s Bulešićevim uzdignućem na čast oltara. U njegovoj mučeničkoj smrti i nebeskoj proslavi promatramo na stotine tisuća onih koji su bili žrtve komunističkog, ali i drugih režima u 20. stoljeću – stoljeću mučenika i svjedoka vjere. Na čelu mučeničke povorke Crkve u 20. stoljeću, uz druge svetce i mučenike, stoji i naš bl. Miro svojom porukom Crkvi i svijetu: „Moja osveta je oprost!“ Oprasta svima onima koji su se ogriješili o njega, njegov narod i Crkvu. Ovo je poziv i nama danas da i mi na svaku uvredu koja nam je nanesena odgovorimo Mirovim riječima: „Moja osveta je oprost!“ Nije to lako, ali ako istinski želimo promijeniti svoj život, međuljudske odnose, napose tamo gdje umjesto ljubavi prevladava mržnja, umjesto radosti žalost, umjesto povjerenja nevjera, umjesto zajedništva egoizam, umjesto evanđeoskog govora ogovaranje i kleveta, potrebno je stati nad svojim životom i čuti Bulešićevu poruku: „Moja osveta je oprost!“ Ovo nije jedna u nizu od poruka, ovo je životni program pojedinca, društva i Crkve. Bilo bi dobro ovu poruku istaknuti u i na našim crkvama, župnim uredima kako bi svaki dobromjeran prolaznik možda razmislio o svom životu. Kakvog li divnog uzora u Bulešiću za izlječenje ljudskog srca i međuljudskih odnosa! Bl. Miro izlječi naša srca i izmoli nam milost da na svaku uvredu uzvratimo oprostom!

Biskup Pozaić u svojoj naslovnoj biskupiji

PIĆAN U subotu 16. kolovoza 2014. mons. dr. Valentin Pozaić, pomoćni biskup zagrebački i naslovni biskup povijesne Pićanske biskupije, predvodio je u pićanskoj župnoj crkvi, nekadašnjoj katedrali Navještenja BDM, svečano misno slavlje o blagdanu sv. Roka, suzaštitnika Pićna, kada se obilježava i Dan Općine. Osim župnika domaćina, pićanskog dekana preč. Antuna Kurelovića, uz biskupa je koncelebriralo desetak svećenika iz tog i susjednih dekanata, bivši župnici Pićna te svećenici rodom iz te župe. Nakon svećane ulazne procesije, uvodnu riječ pozdravio biskupu, okupljenim svećenicima, općinskom načelniku Ivanu Frankoviću, predstavnicima Općinskog vijeća te vjernicima pristiglim iz te i okolnih župa, uputio je preč. Kurelović. Na poseban je način pozdravio skupinu hodočasnika koji su, predvođeni vlč. Blažom Bošnjakovićem, župnikom u Donjem Labinu, hodočastili nekoliko sati pješice iz labinske župe Gospe Fatimske, sv. Roku u Pićan.

„Život biraj“

Mons. Pozaića ispred prezbiterija dočekali su ovogodišnji prvpričesnici simbolima sv. Roka te mu izrazili dobrodošlicu cvijećem. No, poštovanje prema svom naslovnom biskupu vjernici Pićna izrazili su, uz ostalo, i isticanjem biskupskog gesla mons.

Pozaića „Život biraj“ na glavnim gradskim vratima.

I ove godine o blagdanu sv. Roka prigoda je podsjetiti se da nas on, poput drugih svetaca, privlači jer nam je uzor u svojim vrlinama, krepostima i kvalitetama kojima svatko od nas teži, podsjetio je na početku homilije biskup Pozaić. Sv. Rok, naglasio je mons. Pozaić, bio je izvrsna, potpuna osoba, posve izgrađene osobnosti, bio je moralna vertikala svoga vremena, živio je čestito, pošteno, pravedno, živio je u horizontali ovoga svijeta, ali tražeći vertikalnu, živio je na Zemljini tražeći Nebo.

Biskup se nadalje osvrnuo na aktualna političko-zakonodavna pitanja u svezi s moralnim aspektima današnjeg društva te primijetio kako nam se govori da nema konsenzusa kada je u pitanju očuvanje moralnih vrednota, no čini se da taj konsenzus postoji kad treba izdati te moralne vrednote; izgleda kao da je današnje društvo prodalo moralni kompas za Jidine škude, nadahnuto je zaključio Propovjednik. Citirajući riječi pape Franje o važnosti braka u stvaranju novog života, Biskup je naglasio ugroženost te temeljne institucije i upozorio na snažnu depopulaciju, demografsku katastrofu koja godišnje smanji Hrvatsku za oko 10 000 stanovnika. Misno slavlje zaključeno je tradicionalnim oferom, čašćenjem moći sv. Roka. Na kraju misnoga slavlja, koje

su ovom prigodom pjevanjem naizmjence pratili župni zbor i zbor mladih, župnik je mons. Pozaiću izrekao čestitke za njegovu desetu obljetnicu biskupske službe. Iako će se ta obljetnica navršiti 2. veljače 2015., vjernici Pićna, znajući da toga dana njihov naslovni biskup neće biti s njima, darivali su ga obiljem prigodnih plodova zemlje pićanskog kraja. Po završetku misnoga slavlja župnik i načelnik Općine poveli su mons. Pozaića u obilazak pićanske starogradske jezgre koja je nakon radova potpuno građevinske i infrastrukturne obnove u posljednjih nekoliko godina zablistala punim sjajem. Ispred Centra za nematerijalnu kulturnu baštinu, pored masline, simbola mira, članice zbara mladih otpjevale su biskupu u čast Beethovenovu Odu radošti. Dan Općine u Pićnu je tradicionalno obilježen još nizom kulturnih, zabavnih i sportskih događaja, a u poslijepodnevним satima, prije svećane sjednice Općinskog vijeća, u dvorani pićanskog Centra za nematerijalnu kulturu Istre prigodno stručno predavanje o ukidanju Pićanske biskupije u vrijeme cara Josipa II. održao je ravatelj Državnog arhiva u Pazinu dr. sc. Elvis Orbanić. Pićanska biskupija osnovana je u VII. stoljeću, a ukinuta je 1788. godine. Zaštitnik je Pićanske biskupije nekadašnji pićanski biskup sv. Nicefor. (G. Krizman)

HRVATSKI ISTARSKI PREPORODITELJI:**Josip Velikanje****DR. SC. MAJA POLIĆ**

HAZU Zavod za povijesne i društvene znanosti Rijeka

Velike je zasluge Velikanje imao i u političkome uspjehu Hrvata svoga kraja. Naime, na izborima za Carevinsko vijeće 1891. kandidat Hrvatske stranke u zapadnoj Istri Matko Laginja u Roveriji je uvjerljivo pobjedio, i to upravo zahvaljujući Velikanji. Njegovo aktivno djelovanje nije ostalo nezamijećeno u redovima vodećih talijanskih struktura, stoga su ga nastojali omesti. No, ni fizički napadi nisu ga pokolebali u odlučnom duhovnom, nacionalnom i preporodnom djelovanju među siromašnim hrvatskim pukom u Roveriji.

Suradnja Hrvata i Slovenaca u preporodnome pokretu Pokrajine Istre s Kvarnerskim otocima u XIX. st. manifestirala se i u djelovanju Josipa (Jožefa) Velikanje, svećenika Porečko-pulske biskupije. Rođen je 18. ožujka 1843. u mjestuču zvanome Srednja Kanomlja na području današnje Slovenije. Uz njega, njegovi roditelji Jakob i Marijana (rođena Likar) imali su još dvojicu sinova, Matevža i Martina. Osnovnoškolsko obrazovanje stjecao je kod župnika u Spodnjoj Idriji, nakon čega odlazi u Goricu. Ondje je od 1856. do 1862. pohađao šest razreda gimnazije, a završio ju je u Senju. Po dovršetku obrazovanja, krenuo je na putovanje u Bosnu i Srbiju te u Baranju i Slavoniju. Tako je u Beogradu pristupio Srpskoj revolucionarnoj omladini, ali kako nije u potpunosti mogao prihvati njihova nacionalistička stajališta, kreće natrag kući, dvojeći oko svoje budućnosti, odnosno između odluke za vojnu ili svećeničku službu. Konačnu odluku donio je po razgovoru s Josipom Jurjom Strossmayerom, s kojim se sastao u Đakovu na povratku kući. Strossmayer

mu je, kako bi mu olakšao, tom prigodom sastavio preporuku, kojom se Velikanje uputio tadašnjemu porečko-pulskom biskupu Jurju Dobrili. Kao bogoslova svoje biskupije, Dobrila ga šalje na studij teologije u Goricu.

Legendarni pop

Po njegovu završetku 1870., zaređen je za svećenika Porečko-pulske biskupije, a 11. rujna iste godine u rodnoj župi održao je svoju mlađu misu. Ubrzo dobiva dekret kojim ga Dobrila imenuje pomoćnikom u župi Bale u Rovinjskome dekanatu. No, ondje se nije dugo zadržao. Uslijedio je novi dekret o imenovanju za kaptolskoga pomoćnika u pulskoj katedrali. Prema njemu, Velikanjina se pastoralna skrb nije ograničavala samo na Hrvate, nego je bio duhovni pastir i talijanskih vjernika. Nakon svega dva mjeseca imenovan je kapelanom u Kavranu, a nakon smrti multvoranskoga župnika 1872. imenovan je upraviteljem župe Mutvoran. Uslijedilo je trogodišnje mirno razdoblje, koje završava biskupskim dekretom od 15. svibnja 1875. o Velikanjinu imenovanju kapelanom u Juršićima, vjerskome i kulturno-prosvjetnom središtu Roverije, odnosno prostora između Vodnjana i Svetvinčenta. Ondje dobiva nadimak «legendarni pop». Riječ je o prostorima s pretežitim hrvatskim stanovništvom, a o prilikama ondje svjedoče riječi svećenika Jakova Cecinovića: «*Roverija! – Strašna je to riječ, još mnogima u Istri, jer krije u sebi krvavu prošlost, crne priče iz crnih dana. Razuzdani Roverac nije poznavao granice između tvoga i moga, nije študio pravice i poštenja, nego se bio sasvim predao opaćini i grijehu. A otkud to? Bio je naime prepušten samome sebi, daleko od svijeta, a tlačen od gospode, bez nauke i straha Božjega robovao je svojoj volji, prodavao se u naručje strasti. I bio doista strašan!*»

Odmah po dolasku, Velikanje je na vlastitoj koži stekao dojam o atmosferi u mjestu, doživjevši krađu nekoliko košnica, stoga je bio primoran još nedovršeni župni

stan ograditi bodljikavom žicom. Na temelju navedenoga za naslutiti je kako Velikanji nije bilo nimalo jednostavno boraviti među takvom populacijom, kao ni širiti među njima Kristovu riječ. Dobrodošla podrška u djelovanju bila su pisma priostigla od biskupa Dobrile, koja odišu ohrabrenjem i molbom za neodustajanjem, ali nimalo ne negiranjem stvarnoga stanja stvari. Tako Dobrila piše: «*S bolom primjećujem kako današnja generacija nije vrijedna da čovjek za nju podnosi tolike žrtve, ali pravi rodoljub mora biti strpljiv i usmjeriti svoj pogled na generacije koje će doći i za koje se treba boriti i podnositи sve nevolje.*» Poslušavši Dobrilin savjet, Velikanje se zdušno angažirao oko otvaranja hrvatske pučke škole. I ne samo to. Kada je 1892. škola otvorena, postaje njezinim učiteljem, obavljajući radnosno tu dužnost ukupno šesnaest godina. Uz to, ulagao je golem trud u materijalno uzdizanje svoje pastve, nastojeći kao primjer uređiti crkveno imanje. Stoga je stvarao nove obradive površine, uzgajao razno povrće te sadio voćke. Na taj je način potaknuo vjernike da se i oni, poput svoga kapelana, aktiviraju u poljoprivredi. Prema pisanju *Naše sloge*, zapuštena je Roverija upravo zahvaljujući pozrtvovnom djelovanju Velikanje postala u obrađenim površinama uzor i okolnim selima. Velikanjina je zasluga i osnutak podružnice pulske posuđilnice u selu Štokovci, zahvaljujući kojoj je porezna općina Roverija bila najmanje zadužena od ukupno jedanaest poreznih općina u mjesnoj općini Vodnjan. Velike je zasluge Velikanje imao i u političkome uspjehu Hrvata svoga kraja. Naime, na izborima za Carevinsko vijeće 1891. kandidat Hrvatske stranke u zapadnoj Istri Matko Laginja u Roveriji je uvjerljivo pobjedio, i to upravo zahvaljujući Velikanji.

Na udaru vodećih talijanskih struktura

Njegovo aktivno djelovanje nije ostalo nezamijećeno u redovima vodećih talijanskih struktura, stoga su ga nastojali omesti. No,

Zora Jelovac

ni fizički napadi nisu ga pokolebali u odlučnom duhovnom, nacionalnom i preporodnom djelovanju među siromašnim hrvatskim pukom u Roveriji. Svoju je mudrost Velikanje pokazao i vještim kalkulacijama, pa je tako ponekad znao i popustiti, prije svega, zbog procjene da bi javna sablazan bila štetna za njegove temeljne ciljeve. O tome svjedoče zbivanja u proljeće 1895. u crkvi Majke Božje koja se nalazila na tromeđi župe Svetvinčenat i kapelanija Juršići i Šajini. Premda je bila najbliža Juršićima, pripadala je župi Svetvinčenat. Prema običaju, trećega dana proljetnih kvatra iz navedenih triju sela u crkvu Majke Božje pristizali su vjernici predvođeni svojim svećenicima i molili se Bogu. Spomenute godine prvi su onamo pristigli vjernici iz Juršića. Nakon izrečnih molitava, kapelan Velikanje je započeo s misom. Kada je na red stigao napjev *Jaganje Božji*, i to na hrvatskome jeziku, u crkvu je ušao svetvinčenski župnik Carlo Cornica. Iživciran pjevanjem na hrvatskome jeziku, ljutito je stupio u sakristiju započevši udarati po ormuru. Krenuvši potom kroz crkvu, grubo je naredio Velikanji neka se makne, upitavši ga odakle mu dopuštenje da upravo on održava misu. Shvativši da nije uputno upuštati se u otvoreni sukob s protalijanski orientiranim Coronicom, mudro je ustuknuo. Velikanje je na mnogim poljima postizao uspjeh zahvaljujući razumnome promišljanju i hrabrosti. Ipak, nije mu pošlo za rukom za Juršiće izboriti status župe. Naprotiv, ostao je vječni kapelan, u mnogočemu ovisan o vodnjanskim župnicima Talijanima. Razlog tome je članak 4. Konkordata između Austrije i Svetе Stolice iz 1855., prema kojemu je pri utemeljenju novih župa biskup za odobrenje morao pitati i svjetovnu vlast. Naravno, vodnjanski Talijani odmah su mu dali do znanja da ne žele ni čuti o pretvaranju Juršića u župu, bojeći se dati odriješene ruke još jednom «slavenskom popu politikantu». Iako ga je talijanska vlast smatrala opasnim protivnikom, austrijska ga je vlada u dva navrata odlikovala zlatnim križem s krunom za sluge u unapređenju gospodarstva. Nedugo nakon uspostave talijanske vlasti Velikanje je u dobi od sedamdeset i osam godina morao napustiti Roveriju i Istru, u kojoj je proveo pedeset godina. Preminuo je 29. studenoga 1921. u Idriji, današnjoj Sloveniji, vjerojatno s bojazni da je cijeli njegov plodan polustoljetni rad doveden u pitanje. Ipak, taj «hajdučki pop», kako ga se naziva, bez sumnje je ostavio duboke tragove među ljudima s kojima se srođio tijekom tolikih godina provedenih među njima.

UDomu za starije i nemoćne osobe u Jelovcima 7. lipnja 2014. preminula je Zora Jelovac rođ. Miroslava, nećakinja bl. Miroslava Bulešića. Pok. Zora rođena je 2. srpnja 1932. godine u Čabrunićima kao drugo od četvero djece Vazmoslava i Lucije Milovan, rođ. Bulešić. Nakon završene osnovne škole radi u poljoprivredi te u roditeljskoj kući obavlja kućanske poslove. Udale je 13. lipnja 1959. godine za Marija Jelovca, tada mladog stolara i sakristana iz Kanfanara. S njim se nastanjuje u Kanfanaru i zasniva obitelj. Imaju tri kćeri, a zatim sedam unuka te šest praunika. Osim kao domaćica, radila je desetak godina kao spremaćica u kanfanarskoj osnovnoj školi, a zatim kao kuharica u rovinjskom hotelu, gdje je 1987. godine i dočekala mirovinu. Pok. Zora bila je vedra, uslužna, bistra, radišna i nadasve požrtvovna osoba, u vjeri postojana i povezana s Crkvom i njezinim službenicima prema kojima je i u komunističkom razdoblju gajila strahopostovanje i iskrenu gostoljubivost. Redovito je odlazila na sv. misu, sakramente i pobožnosti, a sa suprugom Marijom i na hodočašća u Padovu, Rim, Ludbreg, Częstochowu, a posebno često na Trsat i u Međugorje. Cijeli je njezin život na poseban način bio obilježen ne samo sjećanjem nego i divljenjem prema njezinu ujaku svećeniku, danas blaženiku, Miroslavu Bulešiću, osobito nakon njegove mučeničke smrti u Lanišću 24. kolovoza 1947. godine. Još kao djevojka više je puta odlazila s bakom Lucijom, majkom bl. Miroslava, posjetiti i uređiti njegov grob u Lanišću. Redovito je pribivala na misnim slavlјima za njegove obljetcice, spremno se odazvala svjedočiti o njemu u biskupijskom postupku za beatifikaciju i iskreno se, gotovo djetinje radovala napredovanju njegove kauze za proglašenje blaženim i svetim. Samom činu svećane beatifikacije v.lč. Miroslava Bulešića na velebnom slavlju u pulskoj Areni ipak nije mogla prisustvovati jer je već četiri godine bolovala od teške, Alzheimerove bolesti te se nalazila u ustanovi za starije i nemoćne osobe. Ondje je, unatoč bolesti, molitvom i dobrotom privlačila štićenike doma, ali i osoblje. Zadržala je, bez obzira na napredovanje bolesti, karakterne crte nježnosti i dobrote. Početkom studenoga 2013. godine umro joj je suprug Mario, a 7. lipnja 2014. godine i ona je, nakon molitve s kćerima, dan uoči svetkovine Duhova i prve subote u mjesecu, u popodnevnom satu blago preminula u Gospodinu. Potrošenost njezina tijela bila je slika života potrošenog za bližnje. Pokopana je na Duhovski ponedjeljak 9. lipnja 2014. godine, u nazočnosti više svećenika, redovnika, redovnica te brojne rodbine i prijatelja, na kanfanarskom mjesnom groblju. Na izlasku iz grobljanske kapele, opratajući se od pokojne Zore, kanfanarski župnik v.lč. Izidor Sekicki kraći je govor započeo biblijskom rečenicom: "Tko će naći ženu vršnu? Više vrijedi ona, nego biserje", a svoj je govor zaključio riječima: "Pokojna je Zora na zemlji pomagala bližnjima, pa i nama svećenicima, a sada će nam, još više, kod Boga pomagati svojim molitvama." (Antun Milovan)

Josip Bubić - Pepo

Josip Bubić - Pepo, rođen je kao četvrti od osmero djece pok. Ivana i Nadaline Bubić 23. 4. 1962. Već u ranom djetinjstvu osjetio je svu težinu i gorčinu života kada je kao osmogodišnje dijete osta bez malog brata Gracijana, a 4 godine kasnije i bez majke nakon čega je na brizi samohranog oca ostalo sedmero malodobne braće i sestara. Unatoč svemu uspješno završava osnovno obrazovanje a kvalifikaciju pružnog radnika stječe uz posao na Hrvatskim željeznicama. U 24. godini zajedno sa svojom odabranicom Milenom sklapa brak u kojem se rađa troje djece; sin Marino, kćerke Kristina i Larisa. Cijeli život krasila ga je požrtvovnost, izrazita odanost i ljubav prema obitelji i svim bližnjima. Pamtit ćemo ga kao miroljubivog čovjeka koji se nikad ni s kim nije svađao. S velikom ljubavlju posluživao je kod oltara četvoricu svećenika dok god mu je zdravlje to dopušталo. Teško se mirio s bolešću koja je neumitno nagrizala njegovo tijelo, posebno zadnja 3 mjeseca kada, unatoč naporima medicinskog osoblja, svojih bližnjih i svekolikih molitvi, prerano gubi životnu bitku u 53-oj godini života.

Zapravo, dobri ga je Bog poštadio dalnjih muka i pozvao k sebi u kraljevstvo nebesko gdje se pridružio svom bratu, majci i ocu. Svima nam je teško zbog prernog gubitka dragog Josipa - Pepa, a naročito supruzi, djeci te braći i sestrama. U ime mještana Gologorice opratamo se od našeg Pepija uz molitve. Neka počiva u miru Božjem (David Ivić).

Istarski Svetci Srednjega vijeka

✉ STANKO JOSIP ŠKUNCA

«CORPI SANTI» U VODNJANU

Naša priča o svetcima u Istri ne bi bila potpuna kad ne bismo barem ukratko opisali svetce čiji se smrtni ostatci čuvaju u Vodnjanu, gdje ih zovu «Corpi santi» ili «Vodnjanske mumije». Kako su oni došli u Istru? U vrijeme francuske okupacije početkom 18. st. mnogi samostani i crkve bili su zatvarani, profanirani i pretvarani u vojne objekte. U crkvama Venecije čuvali su se smrtni ostatci raznih svetaca i kad su ove bile zatvarane, dobri ljudi skupljali su relikvije i čuvali ih u privatnim kućama. Jedan od takvih bio je Gaetano Grezler, akademski slikar i član Carsko-kraljevske akademije likovnih umjetnika u Veneciji. Godine 1800. bili su završeni građevinski radovi crkve sv. Blaža u Vodnjanu, a onda su Napoleonovi ratovi zaustavili unutarnju dekoraciju crkve. Nakon uspostave mira općina Vodnjan odluči uresiti crkvu iznutra i za to bi pozvan baš spomenuti slikar Grezler. On dođe na ideju da sačuvane ostatke svetaca koje je čuva u svojoj kući, daruje baš ovoj crkvi. Godine 1818. ukrca ih na brod jedrenjak i dopremi u Vodnjan. Smještene su u kapeli sv. Ivana, u župnoj crkvi sv. Blaža. Za njih su izrađeni kovčezi od drva i stakla da ih se može vidjeti. Smatra se da ova tjelesa nisu bila balzamirana

i zato izazivaju pozornost i pitanja kako su sačuvana. Neki ih gledaju sa zanimanjem, a neki s jezom, jer nisu baš sva lica «umiljata». Jedan ih je broj sačuvan s cijelim truplom, a najviše u manjim dijelovima tijela, ukupno 250 relikvija. Nekoliko je njih opisao učeni vodnjanski svećenik mons. Giuseppe del Ton. Evo kratkih opisa životu bareem nekih od ovih svetaca.

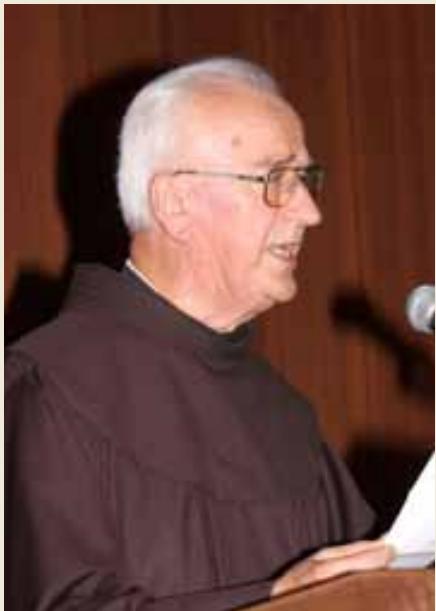
Literatura: G. Del Ton, *Cenni storici sui corpi santi di Dignano*, Vodnjan, 2004.

Sveti Pavao Mučenik

Cjelovita relikvija tijela sv. Pavla Mučenika, patrijarha carigradskog, «najdragočjenija je od svih koje Vodnjan posjeduje», piše Del Ton. Svetac je živio u prvom periodu slobode kršćanstva, kad se nakon Nicejskog koncila 325. vodila žestoka rasprava između pravovjernih kršćana i arijevske sljedbe koja nije priznavala Kristovo božanstvo. Učen i svet svećenik Pavao, rodom iz Soluna, uz sv. Atanazija bio je stup pravovjernih. Kako su i carevi često bili na strani krivovjeraca, pravovjerni su često bili proganjeni. Kad je 340. umro carigradski patrijarh Aleksandar, kler i pravovjerni puk izaberu Pavla. Budući da je na stolicu pretendirao i nikomedinski biskup Euzebiye, ohol, nasilan i ambiciozan, ovaj Pavla optuži pred carem Konstancem da se na

ovu stolicu ušuljao bez carske odredbe. I stvarno na jednoj arijanskoj sinodi Pavao bi detroniziran, a Euzebiye ustoličen. No, za Pavla se u Rimu kod pape Julija zauze sv. Atanazije, koji bijaše protjeran na Zapad, te Pavao bi ponovno ustoličen. No, ta se «igra» ponavljala, već prema tome koja bi stranka prevladavala, tako da je Pavao bio četiri puta svrgnut sa stolice. Za nas je zanimljivo znati da mu je za jednog progonstva bilo dopušteno obići i naše «ilirske gradove». Na kraju, dok je bio u progonstvu u Kapadociji, g. 350. bi mučen i ubijen, o čemu nam piše sv. Atanazije. Bio je zatvoren u mračnoj tamnici i ostavljen da umre od gladi, no kako ga nakon šest dana nađoše živa, navodno ga svojim rukama uguši bivši prefekt Filip. Istočna liturgija, začudo, ne daje mu naslov mučenika. Njegovo tijelo bi 381., uz veliko slavlje koje je priredio car Teodozije, doneseno u Carigrad i sahranjeno u crkvi Eirene/Mira, koja se kasnije nazvala po istom sv. Pavlu.

Istraživači pokušavaju otkriti kako je ta relikvija stigla u Veneciju. Kao najvjerojatnije drži se da je u Veneciju donesena oko 1226. g. u vrijeme tzv. Latinskog carstva (1204. – 1261.) te se čuvala u crkvi sv. Lorenza sestara benediktinki odakle je 1818. donesena u Vodnjan. Njegova mitra biskupa zapadne Crkve ne odgovara kruni istočnih episkopa, kakav je bio sv. Petar.

60 GODINA VRIJEDAN PASTIR SVOGA VJERNIČKOG PUKA

PAZIN U tišini samostanskih zidina 1. kolovoza 2014. jedan skromni fratar, fra Alfonso Orlić, sv. misom zahvalio je Bogu na 60. obljetnici svećeništva. Od svoje mlade mise 1. kolovoza u Splitu, dužnosti odgojitelja u splitskom sjemeništu, 18 godina boravka u Zadru, od toga 8 godina provincijal, preko svoje 32 godine staža u Pazinu bio je i ostao uvijek na usluzi svojim vjernicima. Rođen u Puntu na otoku Krku 11. travnja

1929. krenuo je na put svojega školovanja u turbulentnom međuratnom, ratnom i potratnom vremenu. Među događajima koje spominje u našem kratkom razgovoru spominje pogubljenje svojih profesora, poznatih kao Širokobriješki mučenici, od strane komunista. Od 1971., od kada je prvi put u Pazinu, pokreće sa svojom subraćom rad s mladima, organizira hodočašća, zaručničke tečajeve za Pazinski i Pićanski dekanat, hodočašća bolesnika, pomaže po župama, obavlja pastoralni rad u samostanu. zajedno s p. Jobom na neki je način sinonim za Franjevački samostan u Pazinu. Posvećenost Bogu i širenje radosne vijesti Evanđelja ljudima čovjeka ispunjavaju u potpunosti. „Zato zahvaljujem Bogu na ovih 60 godina svećeništva, na 60 godina darivanja ljudima“, riječi su kojima smo završili naš kratak razgovor. Fra Alfonsu Orliću najsrdačnije čestitamo visok jubilej i želimo obilje Božjeg blagoslova. (Ž. M.)

Proslava Mlade mise

SV. PETAR U ŠUMI Blagdan Gospe Snježne i Dan domovinske zahvalnosti koji slavimo 5. kolovoza Supetarci su proslavili s još većom radošću zbog proslave Mlade mise vlč. Salvatorea Tosicha (Zovića) iz Napuljske nadbiskupije. Otac vlč. Salvatorea, Luigi Zović, morao je 1948. god. sa samo 4 godine starosti napustiti Sv.

Petar u Šumi zbog siromaštva i s tetom otići u Italiju, gdje mu je i promijenjeno prezime u Tošić (Tosich). Jedno su vrijeme proveli i kod našeg franjevca misionara fra Franje Aleksandra Zovića u Venezueli. Vraćaju se u Italiju i nastanjuju u Napulju. Luigi stvara obitelj s Rafaelom s kojom ima troje djece. Rafaela, majka vlč. Salvatorea, umrla je 1997. god. Salvatore je završio ekonomski fakultet i radio, ali u njegovu srcu javlja se poziv za svećeništvo. Zadnji put bio je u Istri kod svojih rođaka 2007. godine, a upravo je to bilo vrijeme njegova "DA" (odgovora) Gospodinu. Ujesen 2007. god. ulazi u sjemenište Napuljske nadbiskupije, 11. svibnja 2014. god. zaređen je za svećenika u napuljskoj katedrali sv. Januarija. U Sv. Petru bio je dočekan s velikom ljubavlju jer je to "naš otrok" kojeg je Gospodin izabrao sebi za svećenika. U koncelebraciji sv. mise bili su vlč. Josip Zović (bratić ocu Luigiju) i p. Euzebije Josip, župnik. Svetu misu uzveličao je svojim lijepim pjevanjem naš župni zbor. Radost slavlja prenijeli smo u obiteljski dom obitelji Zović.

“U našoj se domovini namjerno otvaraju prostori napetosti”

MARIJA BISTRICA - Tradicionalno predvodeći glavno euharistijsko slavlje na svetkovinu Uznesenja Marijina u hrvatskom nacionalnom marijanskem svetištu Mariji Bistrici, zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić je istaknuo:

»U svjetlu riječi Božje današnje svetkovine lakše vidimo svoj sadašnji crkveni i društveni trenutak. Kao vjernici, živimo radosnu zbilju da se nebo otvorilo i da nam se Bog darovao, oslobođio nas je Zloga i njegovih prijetnji, da ne bismo bili zatvoreni u svoju ljudsku skućenost i smrtnost; da ne bismo očajivali u tami grijeha i zdvajali pred raznim protivštinama.

U svetištima, u ispovjedaonicama spoznaje se svetost naroda Božjega. Narod Božji, ovaj okupljeni narod, ne griješi u svojim sudovima kad prosuđuje ponude koje mu se nude, ili kad se suočava s iskrivljenom interpretacijom svoje povijesti. Ovaj narod dobro znade da bez svijesti o vlastitoj povijesti, bez povijesti, nema budućnosti. Iskrivljavanje povijesti, neprestano prekrajanje povijesnih udžbenika, razaranje mehanizama koji povezuju

»NE SMIJEMO SE UMORITI U ZAUZIMANJU ZA ZAŠTITU ŽIVOTA I ZA JAČANJE OBITELJI; NE SMIJEMO PREPUSTITI ODGOJ DJECE ONIMA KOJI NE POŠTUJU VRIJEDNOSTI STVORENOSTI I VJEĆNOSTI; NE SMIJEMO SE POKOLEBATI PRED ONIMA KOJIMA NIJE STALO DO HRVATSKE KULTURE SRASLE S KRŠĆANSTVOM; NE SMIJEMO ODUSTATI OD PROMICANJA ISTINE, KOJA JE PONIZNA PRED ŽRTVOM LJUDI KOJI SU SVOJE ŽIVOTE IZLOŽILI ZA DRUGE.«

iskustva sadašnjeg naraštaja s prošlim dovodi do krize nade i vizije budućnosti, do krize identiteta.

Možemo se pitati zašto se to čini. Čemu promicati nešto što nije izišlo iz duše hrvatskoga bića, niti mu koristi? Premda

smo posljednjih godina upozoravali da takvi pokusi ne će donijeti ni gospodarsko blagostanje, niti zadovoljstvo hrvatskomu društvu, bezobzirno su se poduzimalikoraci koji su bili nalik prkosu protiv dobra domovine.«

Uzrokuju sukobe da bi se zatim igrali vatrogasaca

»Dragi vjernici, današnja svetkovina, osvjetljujući sadašnji životni trenutak, omoguće nam prepoznavati razliku između dobra i zla, kao i način na koji se zlo suprotstavlja dobru. U našem smo hrvatskom društvu, kao narod Božji na putu, pozvani i dalje živjeti snagom vjere, donositi radost i jačati nadu.

Nošeni milošću koja nam je darovana po Mariji s tugom promatramo kako se u našoj domovini namjerno otvaraju prostori napetosti, donose odluke koje uzrokuju sukobe da bi se zatim igralo vatrogasaca. Umjesto kulture dijaloga, promiče se kultura konflikta, ne vodeći računa o onome što je uistinu temeljno za boljitetak ljudi. I baš tu, gdje nema brige za život, gdje se drugima nanosi tuga i gdje vlada neosjetljivost, rastu i šire se razarajuće klice zla. (Glas Koncila)

PROSLAVLJENA 400. OBLJETNICA MOTOVUNSKE ŽUPNE CRKVE

MOTOVUN U nedjelju 3. kolovoza 2014. u Motovunu je proslavljena 400. obljetnica posvete župne crkve sv. Stjepana prvomučenika. Svečano koncelebrirano misno slavlje predvodio je porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša u koncelebraciji s domaćim župnikom vlc. Gracijanom Živolićem te vlc. Dragutinom Petrovićem i vlc. Vladimirom Brizićem. Župnik je nakon uvodnih pozdrava izrekao kratku povijest Crkve na motovunskom području. Prvi tragovi kršćanstva ondje datiraju iz 3. stoljeća. U 9. stoljeću prvi se put spominje Motovunski kaptol, a u 11. stoljeću župa. Godine 1580. počela je izgradnja crkve, prigodom posjeta veronskog biskupa Agostina Valerija, po nacrtu poznatog venecijanskog arhitekta Andree Palladija. Nakon 34 godine crkvu je 3. kolovoza 1614. godine posvetio biskup Leonardo Tritoni. O naseljenosti motovunskog kraja govori podatak da je u 16. stoljeću ondje živjelo 8000 stanovnika. Danas župa broji oko 1000 duša. Povijest i nasljeđe obvezuju nas da čuvamo uspomenu na one koji su živjeli na ovim prostorima prije nas pa je stoga današnje misno slavlje molitva za sve koji su ovdje živjeli i djelovali, rekao je Biskup u uvodnom pozdravu.

„Ovu je crkvu sagradila vjera“

Govoreći o dnevnom Evandželu, o prispoljbi umnažanja kruha, Biskup je istaknuo kako svatko od nas upravo poput apostola ponekad nastoji odgovornost i obvezu pomaganja bližnjemu prebaciti na nekog drugog; apostoli su sugerirali da narod ode potražiti okrep po obližnjim selima, a mi vrlo često prebacujemo odgovornost pomaganja na institucije ili društvo. No, Isus prepoznaće potrebu i pomaže bližnjemu u potrebi; svatko od nas ima nekog bližnjeg, potrebitog u svojoj okolini i trebamo postupati po uzoru na Isusa. Često se i ne radi o materijalnoj potrebi, već je potrebno imati otvorene oči i prepoznati u bližnjemu duhovnu potrebu, patnju, samouću, pa i kada ne možemo ništa konkretno učiniti, jednostavno saslušati i iskazati blizinu osobi, to već puno znači. Biskup je zatim svrnuo pozornost na jednu jednostavnu a temeljnu Isusovu gestu, kod umnažanja kruha pomolio se. I mi bismo se tako trebali češće podsjetiti da je sve što imamo dar nam od Boga i da odlaskom s ovoga svijeta ništa nećemo ponijeti sa sobom. Materijalno je važno, ali navezanost srca na materijalno velika je tragedija današnjeg čovjeka, koji se zbog te navezanosti

Župa svetog Stjepana
u Motovunu

ne može razviti duhovno. Isus je nakon umnažanja predao kruh učenicima, znak je to da Isus računa na učenike i na Crkvu, i upravo preko njih, preko nas, djeluje. Ova crkva, izgrađena prije 400 godina, dokaz je vjere prethodnih generacija ovoga kraja. Ovu je crkvu sagradila vjera. Sagradila ju je vjera onih generacija koje su znale dati Bogu Božje, a caru carevo, znali su poštovati i pravilno vrednovati one neprolazne vrednote, znali su da je biti dobar čovjek vrednota, znali su da za neke vrednote treba i život dati, čemu u prilog govor i izbor sv. Stjepana za zaštitnika ove župe, svetca mučenika koji je mučeničkom smrću položio svoj život za vjeru, naglasio je Biskup. Tijekom mise župnik je krstio malog Flavija Koracu. U zaključnim zahvalama župnik je zahvalio svima koji su dali svoj doprinos u pripremi slavlja te izložio tijek radova obnove župne crkve, koja se obnavlja sredstvima Ministarstva kulture

RH, Porečke i Pulsko biskupije te Istarske županije. Devedesetih godina popravljen je krov, a u posljednjih desetak godina, sustavno se, ovisno o raspoloživim sredstvima, obnavlja unutrašnjost: stropovi središnje i bočnih lađa, prezbiterij, instalacije i drugo. U narednim fazama uslijedit će uređenje pjevališta, zidova, poda te sakristije. Župnik je kratko napomenuo kako je za prigodu ove obljetnice izdana i knjiga o motovunskoj župi, autora dr. sc. Ivana Milotića „Župa sv. Stjepana u Motovunu“ čije je predstavljanje održano kasnije. Biskup je zahvalio župljanim i općinskom čelnicištvu na dobroj suradnji te naglasio da će Biskupija uvijek rado pomoći, posebno tamo gdje se prepozna inicijativa i želja zajednice da se u plodonosnoj suradnji učini nešto vrijedno za župu. Na kraju misnog slavlja Biskupu su na dar uručeni prigodni plodovi motovunskog kraja. (G. K.)

Radio Istra

102.6 FM - Rijeka 98.2 FM - Novigrad 98.0 FM - Šibenik 101.2 FM - Split 101.1 FM - Hvar 101.1 FM - Pag 101.2

KAP ZA DOBAR DAN
dnevno emitirano za bolje početak dana
od prenedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VIERE
krstionicajarska emisija
-petak u 21:00

SUSRET S IZVOROM
konverzacija međuljubljivog Evandželija
-nedjeljom u 10:00

www.radioistra.hr | Poslovni +385 20 38 77 10
info@radioistra.hr

Subota, 6. rujna 2014.

**ZAHVALNO
HODOČAŠĆE ISTRANA
MAJCI BOŽJOJ TRSATSKOJ**
**povodom proglašenja blaženim svećenika
MIROSLAVA BULEŠIĆA**

Predvoditelj:

**mons. DRAŽEN KUTLEŠA, biskup porečki i pulski,
u zajedništvu s istarskim svećenicima**

Dugi je niz prethodnih generacija Istrana pred
čudotvornom slikom
Majke Božje Trsatske
zazivao njezin zagovor za sve svoje velike i male
životne poteškoće.

Pozivamo stoga vjernike Porečke i Pulsko
biskupije i na ovogodišnje tradicionalno
biskupijsko hodočašće u Trsatsko svetište.